

НАГОЛОС > с. 2

УКРАЇНА – ЄВРОПЕЙСЬКА ДЕРЖАВА

ПОСТАТІ > с. 4

СТОЛІТТЯ ХУДОЖНИКА

ФЕСТИВАЛІ > с. 15

КАЗКА У НАШОМУ ЖИТТІ

Творці слов'янської писемності

Михайло Кулиняк,
міністр культури
України

ШАНОВНІ ДРУЗИ!

24 травня ми відзначаємо важливе для всіх слов'янських народів свято – День слов'янської писемності і культури.

У цей день шануються святі рівноапостольні, першопросвітники Кирило і Мефодій, творці слов'янської абетки – кирилиці, що стала основою писемності багатьох народів у світі.

Слов'янська писемність була створена в IX столітті, приблизно у 862 році. Новий алфавіт отримав назву «кирилиця» за ім'ям візантійця Костянтина, який, ставши ченцем, перейменованим на Кирила. Слов'янську абетку розроблено на основі грецької, істотно змінено, щоб передати багатогранну слов'янську звукову систему.

Це письмо стало фундаментом української та інших слов'янських мов, що насамперед сприяло єднанню і розвитку слов'янської культури. Одночасно зі створенням слов'янської азбуки Кирило почав роботу над перекладом з грецької на слов'янську книжну мову Євангелія, Псалтиря, богослужбених книг.

Роль цих подвижників віри у розвиток культури слов'ян є неocenною. Їхня перекладацька діяльність сприяла тому, що слов'янські народи отримали церковні книги, а також літургію зрозумілою їм мовою. Таким чином, брати Кирило і Мефодій виконали Біблійну настанову нести Слово Боже рідною для кожного народу мовою.

Старослов'янська, ґрунтована на кирилиці, у середньовічній Європі стала третьою за важливістю після грецької та латини, а отже, слов'яни посіли своє гідне місце у світовому культурному просторі. Поява абетки і виникнення писемності сприяли самобутньому розвитку літератури й освіти на слов'янських теренах, долученню до світової скарбниці думки через перекладацьку діяльність. Крім того, створення уніфікованої для всіх слов'ян писемності мало велике значення в історії країн Південно-Східної Європи, відіграло позитивну роль у зміцненні їх культурних і духовно-освітніх зв'язків.

Сьогодні, коли українська культура переживає своє друге відродження, національна самобутність та глибокі духовні коріння українства стверджуються саме завдяки писемності, рідній мові, яка розвивалась і збагачувалась, спираючись на спільну духовну скарбницю всього слов'янського світу.

Бажаю всім щастя, миру, любові до рідної землі!

МИХАЙЛО КУЛИНЯК: «МУЗЕЇ ПОВИННІ ЗАЛИШАТИСЯ АКТУАЛЬНИМИ, ВПЛИВОВИМИ У СВІТІ, ЩО ПОСТІЙНО ЗМІНЮЄТЬСЯ»

17 травня відбулася прес-конференція міністра культури України Михайла Кулиняка з нагоди Міжнародного дня музеїв.

Михайло Кулиняк надав ґрунтовний аналіз сучасного стану музейної системи України: «На сьогоднішній день музейна система України це:

- близько 600 державних та комунальних музейних закладів, які підпорядковані різним відомствам. Окрім Мінкульту, це Мінсвіти, Мінборони, МОЗ, МВС тощо;
- понад чотири тисячі шкільних музеїв;
- понад 1000 музеїв у складі підприємств, установ, організацій, де зберігаються предмети державної частини Музейного фонду;
- десятки приватних закладів, більшість з яких не зареєстровані як музеї, а діють в різних господарських формах;
- понад 20 млн відвідувачів на рік;
- понад 12 млн одиниць зберігання тощо».

За словами Михайла Кулиняка, головна проблема полягає в тому, що державні та комунальні музейні заклади, а також процеси, які забезпечують їхню роботу, зокрема, реставрація, підготовка кадрів, нормативно-методичний супровід, багато в чому продовжують рухатися у пострадянській інерції. У той же час ситуація навколо музеїв кардинально змінилася: «Виникли суспільні відносини, яких раніше не було. Змінилася роль держави, яка не претендує на тотальний контроль за усіма аспектами музейної роботи. Змінилися можливості держави, виникла потреба залучати позабюджетні ресурси. І тому наше завдання – створити умови для розвитку музейної

галузі відповідно до викликів сьогодення та тенденцій розвитку музейної роботи у майбутньому. Музеї повинні залишатися актуальними, впливовими у світі, що постійно змінюється».

Міністр культури розповів про здійснену відомством підготовчу роботу з модернізації та сучасного розвитку музейної галузі країни. Так, при Міністерстві культури України створено Музейну раду: «Ми розраховуємо на те, що цей орган буде дієвим і займатиметься не тільки стратегічними, а й прикладними питаннями розвитку музейної системи. Ми очікуємо ініціативи з боку музейної спільноти. Зокрема, на першому засіданні Музейної ради, яке заплановане на початок червня, серед інших розглядатимуться питання:

- підготовки експертів для митної служби з метою недопущення порушень законодавства у сфері ввезення та вивезення культурних цінностей; посилення контролю за обігом та використанням детекторів металу з метою посилення боротьби з так званими “чорними археологами”, які знищують пам'ятки. Це буде спільна робота з Інститутом

археології НАНУ та іншими відомствами».

Міністерством упродовж грудня 2011 – лютого 2012 рр. спільно з Національним інститутом стратегічних досліджень проведено низку досліджень, круглих столів із музейними фахівцями.

Визначено головні завдання і проблеми, які стоять перед музейною системою. Ведеться робота зі створення Інституту музейної справи, який буде здійснювати постійний нормативний та науково-методичний супровід музейної роботи. У відповідь на пропозиції музейних фахівців Мінкультури розпочало розробку Державної цільової програми розвитку музейної справи на період до 2018 р.

«У цьому документі будуть закладені головні кроки, спрямовані на модернізацію музейної системи. Серед ключових аспектів, на які спрямовуватимуться зусилля, зокрема, передбачені:

- розробка та доведення нормативно-правових актів до відповідності з потребами сьогодення музейної галузі, враховуючи європейський досвід;
- розблокування недержавних джерел розвитку музейної справи. Держава має забезпечити стимули для громадських та комерційних інституцій, щоб залучити їхні ресурси для підтримки музеїв. Необхідно створити стимули і для самих музеїв, щоб вони активніше працювали над залученням позабюджетних ресурсів;
- здійснення державної підтримки музейних проектів на конкурсних засадах шляхом надання грантів. Це стосується і виставкових, і видавничих, і наукових проектів», – повідомив Михайло Кулиняк.

МИНИСТР КУЛЬТУРИ МИХАЙЛО КУЛИНЯК ВЗЯВ УЧАСТЬ У ВІДКРИТТІ ДНЯ ЄВРОПИ В УКРАЇНІ

19 травня на центральній вулиці Києва – Хрещатику відбулася урочиста церемонія відкриття «Європейського містечка», облаштованого до святкування Дня Європи в Україні.

Міністр культури Михайло Кулиняк привітав присутніх із відзначенням десятого ювілейного Дня Європи в Україні: «Це свято органічно ввійшло в життя нашої держави, яка є частиною Європи, і вже стало доброю традицією, що єднає нації Європейського континенту в спільному прагненні до кращого взаєморозуміння».

«Впевнений, що цей захід із кожним роком відкриватиме нові перспективи для розвитку партнерства між Україною та Європейським співтовариством, сприятиме взаємозбагаченню культур, розширенню співпраці в усіх сферах життєдіяльності суспільства», – додав він.

У святковій церемонії також взяли участь міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко, голова Київської міської державної адміністрації Олександр Попов, заступник глави Представництва Європейського Союзу в Україні Марія Юрківа, послы держав – членів ЄС в Україні.

Україна – єдина країна не член ЄС, в якій на державному рівні відзначається День Європи (цей день святкують також у країнах-кандидатах – Македонії, Туреччині, Хорватії).

Щорічне відзначення згаданого заходу в нашій державі започатковано Указом Президента України від 19 квітня 2003 р. № 339, яким встановлено третю суботу травня датою святкування в Україні Дня Європи.

Традиційно урочиста церемонія відкриття Дня Європи проходить у Києві. На центральній вулиці столиці – Хрещатику облаштовується так зване «Європейське містечко» за сприяння Представництва ЄС в Україні та посольств держав – членів ЄС. Таке містечко складається з павільйонів, що представляють Україну, кожну країну-члена

ЄС, Європейську комісію та міжнародні організації. У павільйонах презентуються географія, культура, історія та найбільші міста держав – членів ЄС, організуються публічні дебати з послами та представниками української влади, проводяться вікторини з європейської тематики та мовні курси, облаштовуються «куточки національних страв» тощо.

Упродовж останніх років успішно апробовано практику широкомасштабного святкування Дня Європи у регіонах України. За сприяння Представництва ЄС в Україні та посольств держав – членів ЄС спільно з місцевими обласними, міськими та районними державними адміністраціями в обласних центрах та містах України щорічно проходять повномасштабні святкові заходи. Крім участі в офіційному відкритті святкування Дня Європи, відбуваються зустрічі послів держав – членів ЄС з представниками органів місцевих та обласних влад, студентами та викладачами місцевих університетів, представниками неурядових та громадських організацій, засобів масової інформації.

**ПОШАНІВОК
СЛАВЕТНОМУ ЗЕМЛЯКОВІ**

12 липня виповнюється 120 років від дня народження видатного польського письменника та художника Бруно Шульца. Принагідно зауважимо, що Бруно Шульц – наш земляк, народився у Дрогобичі. Тут діє й музей Бруно Шульца.

Мінкультури України затвердило Організаційний комітет та відповідний План заходів щодо відзначення 120-річчя від дня народження нашого славетного земляка. Очолив Організаційний комітет міністр культури Михайло Кулиняк.

У планах заходів по вшануванню Бруно Шульца в Україні – проведення V Міжнародного фестивалю мистецтв у місті Дрогобичі, тематичних вечорів, семінарів, науково-практичних конференцій, лекцій, присвячених життю і творчості видатного земляка.

Заходи відбуватимуться в Україні з червня до листопада 2012 року.

Орест ЯНІВЕЦЬ

МАНДРІВКА У XIII СТОЛІТТЯ

18–20 травня 2012 року в Центрі культури та історії «Парк Київська Русь» в с. Копачів Обухівського району на Київщині відбувся Міжнародний фестиваль «Київська Русь XIII століття», присвячений 1530-річчю Києва, 1150-річчю зародження держави Київська Русь та 1130-річчю проголошення Києва стільним градом.

Міністр культури України Михайло Кулиняк передав вітання з нагоди відкриття заходу. У листі зазначено: проведення фестивалю такого рівня надає можливість знайомитися з розмаїттям української культури, зміцнювати друж-

ні міжнародні відносини, передавати наступним поколінням звичаї українського народу.

Цікаві побачили історичну реконструкцію життєвого устрою епохи XIII–XIV століть, театралізовані дійства, трюкові постановки каскадерів, поєдинки русичів з монголами. Понад 500 бійців клубів історичної реконструкції України і світу відтворили міжусобні війни XIII–XIV ст.

Організатори фестивалю виголосили особливу подяку міністру культури Михайлу Кулиняку, добрим словом згадали також газету «Культура і життя» та Портал «Культура», що висвітлювали події «Парку Київська Русь».

Світлана СОКОЛОВА

**ПЕРША КИЇВСЬКА
МІЖНАРОДНА БІЕНАЛЕ**

23 травня в Мистецькому Арсеналі відкрилася Перша Київська міжнародна бієнале сучасного мистецтва ARSENALE 2012.

Співорганізаторами бієнале стали Національний культурно-мистецький та музейний комплекс Мистецький Арсенал, Міністерство культури України та Київська міська державна адміністрація.

На першій Київській бієнале представлено 100 зірок світової арт-сцени з 30 країн світу. 250 творів сучасного мистецтва експонуються на площі понад 24000 кв. метрів. Окрім Головного, Спеціального і Титульного проектів, розміщених у будівлі Мистецького Арсеналу, Паралельна програма представить 45 мистецьких проектів у галереях та інших мистецьких локаціях Дніпропетровська, Києва, Львова, Харкова, Херсона та Одеси.

**ФЕСТИВАЛЬ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО
МИСТЕЦТВА**

26 та 27 травня у Пирогово пройде Фестиваль кримськотатарського мистецтва «Еґридал».

Організатори дійства запевняють, що на території Музею народного побуту та архітектури України кожен із гостей зможе поринути в культурологічну атмосферу, притаманну кримськотатарському народові. На фестивалі відвідувачі почувуть національну музику і пісні у виконанні фольклорних ансамблів «Мерджан», «Джеміле», заслужених артистів Криму Рустема Меметова і Гулізар Бекірової, побачать східні танці та запаморочливі вбрання. Для всіх бажавих – кримськотатарські умільці проведуть майстер-класи з ткацтва, вишивці та вялення повсті. У музеї працюватиме справжня гончарна піч, а ювелірні майстри поділяться своїми унікальними знаннями та навчать робити чеканку.

Крім того, запланована виставка-продаж творів декоративного мистецтва кримськотатарських майстрів – кераміка, вишивка, ткацтво, ювелірні вироби, вироби з повсті, вироби з металу.

Також в програмі – показ національних костюмів, виставка ляльок, продаж книг з історії та культури кримських татар. Організатором фестивалю є творче об'єднання «Чатир-даг».

СВЯТКУЄМО ДЕНЬ КИЄВА

Цьогоріч святкування триватиме упродовж тижня.

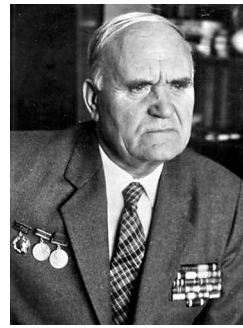
Розпочалось воно минулої суботи яскравим шоу на Майдані Незалежності, а завершиться ближче до Євро-2012 – 27 травня на оболонській Набережній.

Дата ювілейна – 1530-річчя столиці. Тож організувати дійство гідного масштабу – справа відповідальна і вимагає неабиякої підготовки.

«Пропозиції, що надійшли від киян щодо проведення Дня Києва, переглянуті та враховані. Також кожен район мав змогу висловити свої ідеї», – запевнив відповідальний за сферу культури заступник голови КМДА Леонід Новохатько.

Заходи відбуватимуться на всіх площах міста.

Зі святом нас, любі кияни та гості столиці.

**ДО 100-ЛІТТЯ
МИХАЙЛА СТЕЛЬМАХА**

25 травня о 15 год. в приміщенні Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України відбудеться відкриття документальної виставки з нагоди 100-річчя від дня народження класика української літератури ХХ ст., неперевершеного майстра художнього слова Михайла Панасовича Стельмаха.

На виставці експонуватимуться творчі матеріали письменника, численні світлинки, листування, відгуки, рецензії на його твори.

До уваги відвідувачів – меморіальний кабінет М. Стельмаха, де розміщено книжковий шафи з бібліотекою митця, письмовий стіл, багато подарунків та сувенірів від читачів і шанувальників його творчості. В кабінеті експонуються роботи художників О. Саєнка, М. Глуценка, Марії Примаченко.

Виставка триватиме до кінця червня. Її можна буде відвідати щодня з 10.00 до 17.00. Вихідні дні: субота, неділя.

Адреса ЦДАМЛМ України: м. Київ, вул. Володимирська, 22-а (територія Національного заповідника «Софія Київська», службовий вхід).

Додаткова інформація за тел.: +380 44 278-44-81, +380 44 278-46-63, +380 44 278-49-85

ЗАПРОШУЄ МИКОЛА ТОМЕНКО

Відомий поет, драматург, прозаїк, публіцист, заслужений діяч мистецтв України, лауреат премій ім. Гулака-Артемівського та В. Мисика Микола Данилович Томенко запрошує друзів та шанувальників його творчості на літературно-мистецький вечір із нагоди 75-річчя від дня народження. Тих, хто завітає 30 травня о 18.30 до Будинку художника, чекає не лише приємна зустріч із ювіляром, а й із народними артистами України Олександром Василенком, Віталієм Білоножком, заслуженими артистами України Оксаною Калінчук, дуєтом «Росичі» та іншими відомими майстрами української сцени.

Портал «Культура»

23 травня трагічно пішов з життя ВОЗНИЦЬКИЙ Борис Григорович – відомий український музейний діяч та мистецтвознавець, Герой України, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка, заслужений працівник культури України, генеральний директор Львівської національної галереї мистецтв.

Міністерство культури України з глибоким сумом сповіщає, що 23 травня трагічно пішов з життя Возницький Борис Григорович – відомий український музейний діяч та мистецтвознавець, Герой України, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка, член-кореспондент Академії мистецтв України, заслужений працівник культури України, генеральний директор Львівської національної галереї мистецтв.

Борис Григорович Возницький народився 16 квітня 1926 року в селищі Ульбарів на Рівненщині. У роки Великої Вітчизняної війни, ще юнаком, потрапив на фронт, став учасником бойових дій, був поранений. Після демобілізації він пов'язав своє життя з мистецтвом, закінчив Львівське художнє училище, пізніше – Ленінградську Академію мистецтв. Згодом працював учителем у школі, інспектором по музеях Львівського обласного управління культури, заступником з наукової роботи директора Львівського музею українського мистецтва. З 1962 року став незмінним директором Львівської національної галереї мистецтв.

Борис Григорович користувався великим авторитетом і повагою серед мистецького середовища як в Україні, так і за кордоном. Відданий праці і напроцю скромний, академік, мистецтвознавець, дослідник і науковець надзвичайно багато зробив для вітчизняного мистецтва, його називають «ангелом-хранителем» українських музеїв та замків. Саме йому належить ідея створення 15-ти нових філій галереї, котрі поставали у старовинних замках та відреставрованих пам'ятках архітектури. Завдяки неймовірній наполегливості у досягнення своєї мети у поєднанні з несамовитою працьовитістю Борис Григорович Возницький вивів Львівську національну галерею мистецтв у ранг потужного музейного комплексу, в колекції якого понад 50 тисяч творів, із досвідченим, вихованим ним колективом музейників і реставраторів.

Борис Григорович доклав значних зусиль для врятування та збереження десятків тисяч шедеврів українського мистецтва. Він є автором багатьох наукових праць, зокрема, монографій «Микола Потоцький, староста Канівський, та його митці архітектор Бернард Меретин і сницар Іоанн Георгій Пінзель», «Каплиця Боїмів у Львові», «Одеський замок», «Автопортрет на тлі часу».

За свій визначний внесок у національне відродження України, багаторічну подвижницьку працю на ниві збереження та популяризації духовної спадщини українського народу, особисті заслуги у розвитку музейної справи був неодноразово відзначений державними нагородами, серед яких – звання Герой України, ордени «За заслуги» II і III ступеня, Почесна відзнака Президента України, відзнака Президента України – Хрест Івана Мазепи, найвища відзнака Польщі – орден «Командора», званням Заслужений працівник культури України.

Висловлюємо щирі співчуття рідним, близьким, друзям, колегам визначного культурного діяча України, знакової постаті нашого часу Бориса Григоровича Возницького.

Міністерство культури України, Національна академія мистецтв України, музейна та наукова спільнота України глибоко сумують з приводу трагічної загибелі Бориса Григоровича Возницького.

Світла йому пам'ять...

Міністерство культури України

Багатогранна творчість Тартаковського

17 травня в Києві в приміщенні Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України на території Національного заповідника «Софія Київська» відкрилася художня виставка, присвячена 100-річчю від дня народження відомого українського живописця, народного художника України Ісака Тартаковського (1912–2002).

Представлені пейзажні, портретні роботи митця 1960–1970-х років із музейного фонду ЦДАМЛМ України та приватної колекції родини художника – пейзажі «Сонячний день», «Червоне дерево. Гурзуф», «Березень у селі», портрети письменників О. Гончара, Б. Олійника, композитора О. Білаша та інші.

На відкритті виставки були присутні директор ЦДАМЛМ України Олена Кульчий, дружина Лідія Тартаковська, діти митця художники Олена Паламарчук та Анатолій Тартаковський, Борис Олійник, заслужений журналіст України Олеся Білаш, мистецтвознавець Валентина Єфремова.

«В пейзажах – темперамент хлопця, але в портретах він інший – розкриває людину із життєвим шляхом», – сказала Валентина Єфремова. Скорена творчістю митця, сьогодні вона розповідає про майстра читачам «КіЖ».

До 100 річниці від дня народження народного художника України Ісака Тартаковського

Кожна людина випромінює любов до життя по своєму. Головне, щоб її творче джерело жило життєдайною енергетикою навколишній світ. Народний художник України Ісак Тартаковський створив цілий пласт живописних творів у яких віддзеркалилося все різнобарв'я духовного життя другої пол. XX століття. Творчий шлях художника можна відчувати як цікаву та повчальну багатосерійну кінострічку тривалістю в 90 років життя. Сюжет про єврейського хлопчика з провінційного українського містечка Волочиська, де 1912 року 25 квітня народився майбутній живописець, розповідає реальну історію його життя. Багато років, після смерті матері, родина Тартаковських перебивалася в неймовірних злиднях, але цей хлопчик завдяки своєму таланту, розуму, наполегливості зумів стати самобутнім художником. Досягнення Ісака Тартаковського були відзначені державою, і не даремно, бо в них відкрився цілий літопис українського народу.

Серед багатьох тем, що протягом тривалого творчого життя хвилювали художника, була й шевченківська тема. Тернії, які пройшов співець українського народу Т. Шевченко, були схожими з обставинами дитинства та юнацьких років

Поет Борис Олійник. Олія. 1984 р.

Композитор Олександр Білаш. Олія. 1981 р.

Ісака Тартаковського. А картина «Смерть матері Тараса», з каталогів музею, – це ж автобіографічний паралелі! У майбутнього художника було одне невичерпне прагнення – це жадоба до малювання. Все почалося, з тих жаклих часів, коли родина проживала в сирих підвалах київського Подолу. Батько відчув творчі пориви сина і на останні кошти купив альбом художників італійського відродження. Шедеври світового рівня настільки вразили маленького Ісака, що татові довелося купувати папір та набір акварелі. Згодом хлопчик віддає до приватної студії художника Боровського. Там навчали малюванню аквареллю в техніці Врубеля, грануючи форму на дрібні плани і заливаючи їх кольором.

З кінця 20-х років почалося навчання в художній профшколі, в якій викладали ще молоді тоді митці: майбутній класик К. Трохименко та видатний український педагог з малюнка К. Елева. У 46-му році навчання було продовжене в Київському державному художньому інституті. Звідси стає зрозумілою природа конструктивістських витоків у певні періоди творчості Ісака Йосиповича. Живопис І. Тартаковського вирізняється

дивовижною соковитою палітрою – це від навчання в чудового живописця І. Штільмана та вплив академічної школи О. Шовкуненка.

Твори митця вирізняються гострим композиційним мисленням, з характерним поглибленням світосприйняттям. Усе це змушує замислитися про джерела такої майстерності. Річ у тому, що в 30-ті роки на Ісака Йосиповича вплинуло загальне захоплення новим видом мистецтва – кіно. Ісак Тартаковський вступив до Київського інституту кінографії на операторський факультет Олександра Довженка і закінчив його з відзнакою. До війни він деякий час працював над фільмами «Велике життя» та «Олександр Пархоменко» з видатним художником кіно Моріцом Уманським. У ті часи кожна сцена фільму малювалась і по малюнку вибудовувався кадр, тому роль художника в кінографі була неабиякою.

Протягом понад п'ятдесятирічної мистецької праці, не раз змінювалася стилістика творчого письма художника. Так, у 50-ті він захоплювався Д. Веласкесом, А. Цорном, широкою манерою письма пізнього І. Репіна. В цей період починається справжня віртуозність живописної майстерності Ісака Тартаковського.

Про колористичні досягнення митця свідчать полотна – «Шахтарка», «Портрет академіка О. В. Кірсанова» та ін.

На початку 60-х спалахнув різкий поворот до імпресіонізму. Знову Ісак Тартаковський пробує оновлені варіації творчого стилю у своїх творах. Згадуються його натюрморти та пейзажі сповнені краси, особливої романтичної ноти та зачарованості «Ясиня. Закарпаття», «У Ботанічному саду», «Сонячний день у Гурзуфі».

І вже в наступному десятиріччі він використовує напружену новітню протилежну течію з осмисленими прямими лініями. Вплив кубізму та конструктивізму відчувається в серії глибоко психологічних портретів Тартаковського. Але художнику вдається зберегти абсолютну схожість своїх моделей завдяки академічному малюнку, яким відрізняються всі твори митця.

Наприкінці 70-х технічна виразність свідомо відходить на другий план, звільняючи місце тонким спостереженням душі людини і природи, зображенням їх внутрішнього стану. Можна провести певні паралелі в портретах Тартаковського з Крамським, а в пейзажах – з Левітаном.

Жанрові уподобання І. Тартаковського різноманітні й широко розкрились у його творчості. Наприклад, у жанрі портрета створено цілу галерею видатних діячів української культури, науки, героїв Вітчизняної війни, трудівників заводів і села, просто звичайних симпатичних людей. Часто ці портрети перетворювались у складні композиційні картини. Лише перелік відтворених на полотні відомих імен зайняв би багато сторінок. Нагадаємо лише деякі: композитори – Р. Ревуцький, О. Білаш; вчені – президент АН України В. Паладін, академіки О. Кірсанов та Р. Чаговець; двічі Герої Радянського Союзу З. Слюсаренко, А. Недбайла; Герої Радянського Союзу: адмірал П. Октябрський, генерали Т. Уманський, П. Ільїн, В. Васильєв, архітектор С. Тутученко. Йому позували художники: О. Шовкуненко, М. Дергус, В. Батюшков, скульптори: О. Скобліков, А. Фуженко; мистецтвознавець А. Драк, артисти: Г. Юра, Н. Ужвій, Г. Яблонська, Г. Туфтіна, балерина І. Врона; поети: П. Тичина, Б. Олійник; письменники: О. Гончар, М. Стельмах, П. Воронько, М. Зарудний, О. Корнійчук, С. Голованіський, П. Загребельний; журналіст І. Левітас, кінорежисер Л. Левчук та багато інших. Лише перелік еліти творчої інтелігенції нашої держави вражає масштабами дружніх стосунків митця.

– Наш дім завжди був відкритий гостям, – згадувала дружина Ісака Йосиповича Лідія Степанівна. – Всі ці люди, зі своїми

долями та проблемами, знаходили щирі підтримку мого чоловіка. Він захоплювався творчим процесом і певний час жив життям своїх героїв. Часто писав портрети своїх дітей – Олени та Анатолія, які згодом стали самобутніми художниками.

Групові портрети – «Герої Дніпра» та «Актори театру ім. І. Франка» внесли своє нове слово і в цьому жанрі україн-

Сонячний день. Олія. 1962 р.

ського мистецтва. А скільки душі вкладено І. Тартаковським у десятки портретів сталеварів, доменників, шахтарів, робітників заводів і фабрик, сільських трудівників! І всі вони малювались прямо на натурі в гарячих цехах «Азовсталі» та заводів Донбасу, серед шуму ткацьких станків ДШК, під жарким сонцем на полях і фермах України.

У пейзажах І. Тартаковський розкрився ліричним майстром з тонким відчуттям української мальовничої природи. Краєвиди Чернігівщини, Полтавщини і Карпат наповнені яскравими барвами, самобутні ландшафти Криму були його улюбленими місцями. Морські мотиви сповнені загострених почуттів, надовго залишаються в пам'яті глядачів своїм романтичним настроєм.

У 1993 році держава визначила досягнення митця, присвоївши йому високе звання Народного художника України. Твори Ісака Йосиповича Тартаковського увійшли в золоту скарбницю українського мистецтва. Вони, як відгомін епохи, нагадують нам про непростий шлях талановитого, самобутнього митця, серце якого всупереч життєвих важких випробувань, зберегло ніжність, тепло, великодушність та всепрощаючу любов. Таким згадують Ісака Йосиповича рідні, друзі та шанувальники його самобутнього таланту.

Валентина ЄФРЕМОВА,
мистецтвознавець, заслужений
працівник культури України

СВЯТО КНИГИ

17–20 травня Національний центр ділового і культурного співробітництва «Український дім», що в Києві, став читацькою Меккою.

Багато цікавих зібрало урочисте відкриття VIII Київської міжнародної книжкової виставки-ярмарку, яка тривала впродовж чотирьох днів. Заснував і організував захід Держкомтелерадіо України.

У церемонії відкриття форуму взяли участь радник Президента України Ганна Герман, перший заступник голови Держкомтелерадіо України Анатолій Мураховський, голова Національної спілки письменників України Віктор Баранов та президент Української асоціації видавців і книгорозповсюджувачів Олександр Афонін.

Анатолій Мураховський озвучив привітання прем'єр-міністра України Миколи Азарова учасникам, гостям та організаторам заходу і звернув увагу – на виставці представлена продукція з Росії, Білорусі, Туркменістану, Італії, Ірану та інших країн. На думку пана Мураховського, співпраця зарубіжних видавців із нашими буде обопільно корисною, бо дозволить поповнити книжковий фонд творами зарубіжних авторів.

Олександр Афонін у свою чергу побажав, щоб виставку відвідало багато людей: «Хочу, щоб українці йшли до слова». А Віктор Баранов наголосив: такий захід за підтримки держави – це свято та крок до повернення уваги молоді до книг, в яких ще Іван Франко побачив «морську глибину». Виступаючи закликав

присутніх дбати не лише про наростання книжкового валу, а й про виховання молодого покоління, яке б цікавилось книжкою, тому що сьогодні навіть таке видання, як «Кобзар», видане великим накладом, може не розійтись.

Почесним гостем форуму запросили Консультативну раду видавців СНД.

Виставка зібрала понад 100 видавничих організацій, що дозволило кожному з її відвідувачів знайти художню, наукову, навчальну, історичну, краєзнавчу, музичну та дитячу літературу на свій смак.

Зацікавила присутніх література від Будинку письменників Національної спілки письменників України (НСПУ).

– Показуємо книги членів спілки, презентовані у нас,

А. Мураховський та Г. Герман відкрили виставку

– найновіші видання або перевидання на кінець 2011–початок 2012 року, – розповіла директор

Будинку письменників Оксана Герман. – Так, 8 травня виповнилося 50 років від дня народження Олеся Ульяненка. Ми зробили День пам'яті, приїхала його мати, сестра та інші родичі. З цієї нагоди вийшла книга спогадів про нього «У знятому на півці дні» (упорядник Надія Степула), яку представляємо.

Теми книжок різноманітні, є навіть фантастика. Збірки поезії соціальної та лірики, адже зараз не так просто видати книгу, тому автори вибирають найкращі вірші й видають збірки. З молодих дуже талановитих поетів представлені Ганна Багряна та Анна Молігон.

Шанувальники і діячі культури добре відгукувалися про стенд державного видавництва «Музична Україна», де можна було придбати за цінами виробника репертуар для дитячих музичних шкіл, народні

українські пісні та іншу літературу як для пересічних громадян, так і для професійних музикантів. «Наше завдання – виростити нову генерацію українців, щоб вони якимось розумілися на культурі, музиці нашій і не тільки», – переконаний директор видавництва Богдан Кривопуст.

У «Літературному салоні» презентували книжкові новинки, проходили літературні зустрічі та круглі столи, семінари, художні автограф-сесії, відкриті дискусії з питань мистецтва книги та проблем книговидавництва. Зацікавлені спілкувалися із сучасними письменниками – знайомими та початківцями.

Зростанню поваги українців до джерела мудрості у палітурці книжковий форум послугував – це факт!

Фото Романа РАТУШНОГО

Пропозиції Національного газетно-журнального видавництва

Нові послуги – в бібліотеки!

21–22 травня в Києві на ярмарку «Сучасна бібліотека: розвиваємо місцеві громади» українські бібліотеки продемонстрували ініціативи, спрямовані на розвиток їхніх регіонів.

Співорганізатори – програма «Бібліоміст», Мінкультури України, Національна парламентська бібліотека України (НПБУ), Українська бібліотечна асоціація (УБА), Ресурсний центр «ГУРТ», Програма сприяння парламенту України II (ПСП II), яка заснована та підтримується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), відділ преси, освіти і культури Посольства США в Україні.

На відкритті форуму заступник міністра культури України Тимофій Кохан передав вітання організаторам та гостям ярмарку від міністра культури Михайла Кулиняка. У заході взяли участь також Посол США в Україні Джон Ф. Теффт, головний менеджер ініціативи «Глобальні

бібліотеки» Фондації Білла та Мелінди Гейтс Сірі Освальд, директор програми «Бібліоміст» Матей Новак голова Консультативної ради програми Андрій Курков, лідер партії «УДАР», співзасновник Фонду братів Кличків Віталій Кличко, інші гості.

Для відвідувачів в Українському домі та Національній парламентській бібліотеці відбулися

програмні сесії ярмарку, тренінги, заходи в форматах печатки, ток-шоу, показ розвитку місцевих громад, надання новітніх послуг на основі безкоштовного доступу до Інтернету, інформаційних технологій. Інтерактивні презентації послуг відбулися у сферах економічного розвитку, представлення інтересів громади тощо.

Президент Української бібліотечної асоціації Ірина Шевченко розповіла: «Бібліотеки надають можливості людям із проблемами зору читати книжки, дають доступ до Інтернету через шрифти Брайля або озвучену книгу, вчать користуватися електронними послугами – наприклад, батьків, які хочуть ознайомитися з правилами

вступу до вузу дітей; інтернет-сайти представляють доступ до ресурсів.

До трьох тисяч бібліотек у країні із 18 тисяч мають комп'ютерну техніку. Центральні – переважно всі. З обласних універсальних наукових бібліотек – 100 відсотків (і підключення до Інтернету), з районних – близько 80, але сільський показник невисокий. Лише три відсотки – із веб-сайтами, кількість яких збільшується через програму «Бібліоміст».

«Бібліоміст» – партнерська робота Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), USAID, Мінкультури України та УБА, на підтримку якої Фондація Білла та Мелінди Гейтс надала грант на суму 25 млн дол. США. До 2013 року у рамках програми понад 1600 публічних бібліотек України планують оснастити комп'ютерами з доступом до Інтернету. Але є і книгозбірні, обладнані за кошти місцевих джерел.

Сторінку підготувала
Світлана СОКОЛОВА
Фото Юрія ШКОДИ

Представницький актив бібліотекарів

НОВИНИ

МИРОСЛАВ СКОРИК
ПО-УГОРСЬКИ

Нещодавно у Львівському національному академічному театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької виступив Національний симфонічний філармонічний оркестр Угорщини під орудою головного диригента Золтана Кочіша. Заснований ще в 1923 році, цей колектив, об'їздивши майже весь світ, ніколи не гастролював у нашій країні. За словами його керівника, думка виступити в Україні витала в колективі завжди, особливо в останнє десятиріччя, відколи він очолив оркестр. Керівництво угорської філармонії добилося того, без чого неможливі гастролі, – державного фінансування. І тепер мости дружби прокладаються між Угорщиною та іншими країнами, особливо тими, де мешкають угорці. Народилася й нова ідея – розпочинати концерт твором відомого композитора тієї країни, у якій відбувається виступ.

Для історичного представлення оркестру у Львові було вибрано «Карпатський концерт» видатного сучасного композитора Мирослава Скорика. «Ми отримали з України багато нот, – розповідає Золтан Кочіш, – а вибрали Скорика, бо музика і гарна, і дуже пасує до стилю вибраних нами угорських творів». Про свій «Карпатський концерт» народний артист України Мирослав Скорик говорить як про дуже важливий у його творчій біографії твір: «Я тривалий час збирав матеріали до нього. Ще жив музикою, яку написав до фільму «Тіні забутих предків». Вона в мені нуртувала і в 1972 році виплеснулася у цей концерт. Його залучили до свого репертуару чимало оркестрів світу. Мені приємно, що тепер цей твір прозвучав у виконанні такого славного, високопрофесійного угорського колективу». Додамо, що прозвучав дуже віртуозно і з глибоким розумінням багатовірної партитури українського композитора.

Після цієї ліричної прелюдії Національний симфонічний філармонічний оркестр Угорщини порадував слухачів своєю національною класикою: «Танцями з Галанті» Золтана Кодая та «Кончерто» Бели Бартока, які були сприйняті публікою з великим захопленням.

На прекрасному концерті дружби у Львові були присутні Надзвичайний і Повноважний Посол Угорщини в Україні Міхаль Баєр, Генеральний консул Угорщини в Ужгороді Йозеф Бачкаї і дипломатичні представники інших країн. Концерт наших близьких сусідів став першою ластівкою у майбутній творчій співпраці між Львовом і Будапештом.

Надія ТРУШ

Випробування тореадора на люцернській сцені

...Теплого травневого вечора я прямував вулицею Театерштрассе до міського театру Люцерна. Що ж так приваблює мене в його репертуарі? Це була двоактна комічна опера Адольфа Адана, котрий найбільше відомий світові як автор балету «Жізель», «Тореадор, або Повна згода». Виявилось, що ця камерна опера з прозою нагадує класичний зінгшпіль. У ній було лише три виконавці: колоритний бас-баритон Флурін Кадуфф (Дон Бельфлор), камерне рухливе сопрано Зумі Кіттельбергер (Кораліна) та ліричний тенор Утку Кузулук (Тріколін). Режисер-постановник вистави – Йоганнес Пьольцгуттер, диригент – Флоріан Пестель, художник – Вернер Гуттерлі.

«Тореадора» покажуть лише десять разів, і вже в червні вистава назавжди зникне з афіш цього театру. Компактні серії вистав характерні для західних театрів, де практично немає стаціонарних труп типу нашої Національної опери.

Люцернський належить до типу так званих міських театрів, де по чергово дають і оперні, і драматичні вистави (так само як, наприклад, і в столиці Швейцарії Берні). Цим театрам притаманні риси постійної трупи. Така сталість добре знайома нам в Україні, але в Західній Європі вона виявляється хіба що в «змішаних» театрах, котрі, як правило, не

є столичними. Звідси й наявність контрактних солістів. Зокрема, тенор турецького походження Утку Кузулук, виступить у заголовній партії в опері Вольфганга Амадея Моцарта «Милосердя Тита» на вересневому фестивалі в тому ж таки Люцерні.

Тепер трохи про сюжет «Тореадора». Колишній прихильник Кораліни, флейтист Тріколін приїжджає до Барселони і з'ясовує, що вона не дуже вдало одружена з колишнім тореадором – відчайдушним гультьєром. Дивним чином уся ця трійця знаходить порозуміння й усвідомлює, що навіть утрюх можна бути щасливими... Таку фабулу можна було б назвати любовним трикутником. Але в опері її подано під надто специфічним кутом зору.

Цей твір Адана вкрай рідко бачив світло рампи. А дарма. Бо тут стільки простору для акторських знахідок, гумору, характерності! Вистава захоплює. Адан дуже дотепно побудував партитуру – тут є цитати з Моцарта, Белліні, та й самоцитатування. Від початку глядач налаштовується на грайливий лад і дістає насолоду.

Постановка не відрізнялася якимись модними постмодерністськими винаходами, але скільки в ній було живого биття людських сердець, скільки безпосередності й посмішок! Тут ми маємо справу з

Сцена з вистави

втіленням найкращих традицій комічної опери. У виставі є й іспанська нотка (адже дія відбувається в Іспанії), й «галльський гострий дух» (бо головна героїня – французенка), й добродушний середземноморський, майже одеський гумор.

Знайшлося місце і для вишуканого гротеску: головним чином, це стосується шафи з сукнями героїні. О Боже, скільки ж функцій виконує цей скромний предмет меблів! Раптом невідомо звідки там з'являються слухачі, які догідливо вислуховують колоратури Кораліни. Коли треба, в ній ховається «фатальний коханець» Тріколін. А іноді й сама Кораліна «мешкає» у цій шафі, запросто виходячи з неї, коли їй заманеться. Є й інші знахідки, – наприклад, бар за весільним портретом подружжя. Кораліна відчайдушно підстрибує, аби відчинити це чудо

механіки, розташоване мало не під стелею...

Акустика театру не бездоганна, хоча його залу спроектовано досить своєрідно: при невеликому розмірі вона має дуже глибоку оркестрову яму, котра, до того ж, далеко заходить під сцену.

Наступна люцернська оперна прем'єра – «Орlando» Генделя. Здається, цієї весни в Швейцарії відбувається справжній «генделівський бум». Але це лише на перший погляд: адже у нас опери цього автора на сцені не йдуть, а в Європі вони становлять невід'ємну частину афіші мало не кожного театру.

Ось такий він – Люцернер-театер. Намагатимемося й надалі розповідати читачеві про деякі новинки оперного життя Європи.

Олександр МОСКАЛЕЦЬ,
Люцерн–Женева–Київ

Львівські «Віртуози»

З 16 травня до 10 червня у Львові проходить XXXI Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Віртуози». Це один із найстаріших фестивалів на території України. У його рамках відбудеться вісімнадцять концертів, на яких виступлять виконавці з України, Росії, Польщі, США, Бельгії, Словаччини, Чехії, Швеції. Окрім класичної музики, зі сцени Львівської філармонії лунатимуть джаз, етно, фольк.

Як зазначив на прес-конференції з нагоди відкриття фестивалю генеральний директор Львівської філармонії Володимир Сивохи́п, цей захід стане головною культурною подією Львова під час проведення Євро-2012.

Серед гостей «Віртуозів» – диригент Володимир Сіренко та Національний камерний ансамбль «Київські солісти», диригент Роман Ревакович і Симфонічний оркестр Люблінської філармонії (Польща), непереврене сопрано Оксана Кривицька (США), скрипалі

Диригує Володимир Сивохи́п

Вадим Бродський (Італія), Олег Касків (Швейцарія), «КрістіансундВіндКвінтет» (Норвегія), усесвітньо відомий валторніст Аркадій Шилклопер (Росія), добре знааний львів'янам кларнетист-віртуоз Войцех Мрозек (Польща), ціла плеяда піаністів: славетний метр Стефан Шейя (Швеція), Олексій Набіулін (Росія), Хуберт Сальваровські (Польща) та ще чимало солістів і колективів.

Фестиваль розпочався 16 травня з «передвідкриття» – імпрези яскравого молодого

львівського піаніста Дмитра Онищенка й талановитого кларнетиста із Чернівців Марка Денемарка. Також у концерті брала участь Марфа Шумкова – мецо-сопрано з Москви. Звучала музика високих емоцій: твори Йоганна Себастьяна Баха, Ферруччо Бузоні, Роберта Шумана, Йоганнеса Брамса, Клода Дебюссі, Габрієля Форте.

На урочистому відкритті фестивалю 17 травня виступив найбільший колектив у західному регіоні України та добре відомий далеко за його

межами Академічний симфонічний оркестр Львівської філармонії під орудою головного диригента Айдара Торибаєва.

Цікавим був концерт «До дня Європи у Львові». Високу майстерність виконання продемонстрував Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова» під батуту львівського диригента Мирона Юсиповича за участю знаного львівського піаніста Мирослава Драгана. Прозвучали опуси Бенджаміна Бріттена, Альфреда Шнітке, Леоша Яначека.

Своєрідний ансамблевий прорив 23 травня продемонстрували етно-гурти з Угорщини, Австрії, Польщі, Словаччини, Чехії. В імпрезі під назвою «Фольклор живе!» вони динамічно поєднали різнохарактерні штрихи народної музики своїх країн.

Завершиться велике музичне свято у Львові 10 червня виконанням арій Джузеппе Верді, Антоніна Дворжака, Джакомо Пуччіні, романсів і пісень Миколи Лисенка, Станіслава Людкевича, Василя Барвінського та Мирослава Скорика.

Надія ПАСТЕРНАК

Музична зустріч із Зігфрідом Гайнріхом

У рамках П'ятого міжнародного фестивалю «Музичні зустрічі» у Лютеранській кірсі відбувся духовний концерт хорової капели «Дзвіночок». Його головною подією стало перше виконання у Києві мотету «Singet dem Herrn» Йоганна Себастьяна Баха, здійснене завдяки зусиллям німецького диригента Зігфріда Гайнріха.

Хорова капела хлопчиків і юнаків «Дзвіночок» 2012-го святкує 45-річний ювілей. У квітні колектив провів великий гастрольний тур містами Німеччини, де брав участь у 39-му Міжнародному Бахівському тижні разом із ансамблем виконавців на автентичних інструментах «Virtuosi Brunensis» і диригентом Зігфрідом Гайнріхом. Останній перед тим побував у Києві, де виступив у спільній з капелю концертній програмі «Всяке дыхание да славит Господа», до якої увійшли старовинні церковні розспіви, твори професійних українських композиторів минулого й сучасності на канонічні духовні тексти православної традиції, а також музика Генріха Шютца та Йоганна Себастьяна Баха.

«Українським» блоком концерту диригував керівник капели Рубен Толмачов. Музика Дмитра Бортнянського, Павла Чеснокова, Івана Небесного, Вікторії Польової, яка вже щільно увійшла в репертуар колективу, звучала з дитячою чистотою, помноженою на дорослу майстерність. Однією з найбільш вражаючих композицій став розспів Києво-Печерської лаври в аранжуванні нашого сучасника Дмитра Болгарського «От юности моя».

Зігфрід Гайнріх

Щедро орнаментовані мелодичні лінії східного типу, які вислизали одна з-під одної подібно до плетіння живого куща, накладалися на бурдонний бас, – протиставлення незмінного низу і варіативного верху, розведених до крайніх точок, надавало відчуття величезного простору.

Якщо ця частина програми, попри всю складність творів, була органічною для учасників капели завдяки зрозумілій мові та вітчизняній традиції, то підготовка «бахівського» блоку вимагала особливих зусиль. З цієї причини німецький диригент Зігфрід Гайнріх прибув до Києва заздалегідь і протягом тижня мав багатогодинні репетиції з виконавцями.

Не зважаючи на поважний вік (Зігфрід Гайнріху цього року виповнюється 77), диригент щодня по вісім годин без перерви на чашку чаю працював із музикантами по групах, виділяючи по дві години на роботу спочатку з дискантами, потім з альтами, потім з чоловічими голосами, а також мав двогодинні репетиції з камерним ансамблем «Київські солісти». Не

володіючи ані українською, ані англійською мовою, він за п'ять хвилин порозумівся з молодими виконавцями, отож, запрошеного перекладача швидко відпустили.

Зігфрід Гайнріх усе своє життя вивчає творчість Баха та реконструює особливості виконання його музики. Окрім того, він, як і видатний композитор, вже 50 років є церковним органістом і в Києві демонстрував чудові навички імпровізації у бароковому стилі. Звісно ж, при таких знаннях і можливостях диригента, музиканти працювали не з редакціями творів Баха, котрі, як відомо, містять безліч неточностей, а з уртекстом (знаменитим лейпцизьким виданням, що не містить жодних вказівок). Аби музиканти вірно засвоїли характер виконання, маестро на першу ж репетицію приніс п'ятдесят заточених олівців, якими слід було робити помітки.

Окрема тема – це принципи виконання старовинної музики, яким Зігфрід Гайнріх навчав київських музикантів. Наприклад, такий: жоден інтервал, ширший за секунду, легато не співають. Тож ті розшифровки музики Баха, до яких ми звикли, далекі від істини. Ще одним відкриттям для виконавців було те, що в будь-якому

тематизмі слід шукати опору на жанрову музику. Найзрозумілішим цей принцип стає після вивчення бахівських клавірних сюїт з їхніми танцювальними частинами (сарабандами, пасакаліями, жигами тощо), але присутній він повсюди.

Цікавим чином диригент працював і з оркестрантами. Наданим інструментальні партії містили виписані слова. З одного боку, це дозволяло інструменталистам краще інтонувати музичні фрази, а з іншого – оскільки оркестр майже завжди дублює хор, можна за старовинною традицією з легкістю наспівувати хорову партію під час репетицій.

У київському концерті були виконані фрагменти з двох кантат – «Erfreute Zeit im neuen Bunde» (BWV 83) і «Was Gott tut, das ist wohlgetan» (BWV 100). Обидві співалися під клавесин, проте музиканти зробили усе можливе, аби у слухачів залишилося відчуття повнозвуччя твору. Водночас для виконання мотету «Singet dem Herren» (BWV 225) запросили камерний ансамбль «Київські солісти», що має певний досвід виконання старовинної музики (зокрема, українські слухачі добре пам'ятають їхній спільний виступ з ансамблем «Солісти

Швейцарії», під час якого старовинна музика звучала на автентичних інструментах із жильними струнами й бароковими смичками).

Мотет «Singet dem Herrn» відкриває собою цикл збережених мотетів (BWV 225-230) Баха, які музикознавці зазвичай відносять до лейпцизького періоду його творчості. Свідчення про адресатів твору – суперечливі: є відомості, що він був написаний на святкування дня народження Короля Августа на університетському фестивалі (король відвідав місто після того, як вилікувався від смертельно небезпечної хвороби), а є дані й про те, що мотет призначався для поминальної церемонії з приводу смерті польської королеви, проте тоді незрозуміло, чому він має такий енергійний і піднесений характер.

Текст мотету взято з Псалмів 149 і 150, а також гімну Йоганна Гаманна «Nun lob, mein Seel, den Herren». У ньому стійко повторюється фраза «Щаслива та людина, яка твердо покладається у своїй вірі на Тебе і Твою благодать». Рішучий, вольовий і просвітлений характер цих слів переконливо відобразили у своєму виконанні київські музиканти.

Відомо, що Вольфганг Амадей Моцарт, почувши цей твір у 1789 році, був від нього у такому захопленні, що одразу звернувся до виконавців із проханням показати партитуру і переписав собі партію. Після київського виконання стало цілком зрозуміло, чому цей мотет так його вразив.

Співає «Дзвіночок». Диригент – Рубен Толмачов

Любов МОРОЗОВА

Згадавши Квітку Цісік, шанувальники висловили пропозиції щодо відзначення 2013 року в Україні її 60-річчя.

Легендою, яка може об'єднати українців світу, назвав американську співачку українського походження Квітку Цісік відомий продюсер із США Алекс Гутмакер. Ці слова прозвучали під час пресконференції у столичному культурному центрі «Alex Art House». Зворушливі спогади про славетну виконавицю, яка у 44 роки пішла із життя,

Справжня Квітка

спонукали небаждужих обмінятися ідеями щодо гідного її вшанування. На пресконференції були присутні представники Міністерства культури, Міністерства закордонних справ України, Львівської міськради, члени журі Першого міжнародного конкурсу українського романсу імені Квітки Цісік, проведеного у Львові, – Алекс Гутмакер, Олександр Горностай, Кирило Стеценко, Ніна Матвієнко, – кінематографісти Світлана Степаненко, Анастасія Харченко, журналісти та меценати.

Немає рівних в українській популярній музиці українським альбомам Квітки – дискам «KVIТКА» і «TWO COLORS» (обидва 1989 р.). Не випадково 1990-го їх номінували на премію «Греммі».

Але не тільки за це варто подякувати співачці та її родині. Батькові виконавиці Володимир Цісіку, післявоєнному емігрантові зі Львова, ми зобов'язані заснуванням у США «Українського дому».

«Барви й кольори голосу її не можна забути. Своїх героїв ми повинні знати, вивчати в школах», – упевнена Ніна Матвієнко. На думку Кирила Стеценка, у поєднанні високого професіоналізму академічної співачки, яка є скрипалькою, зі щирістю й простотою виконання, Квітка Цісік неперевершена. Унікальним голосом та аранжуванням її пісень захоплений Олександр Горностай, який 1992 року зафіксував унікальне інтерв'ю зі співачкою. «Кожна пісня – шедевр, гідний окремого аналізу», – переконаний пан Олександр.

Алекс Гутмакер, який 2007 року започаткував українсько-американський проект «Незабуття Квітка», мета якого – проведення концертів і вечорів пам'яті незабутнього Голосу України, вважає доцільним охопити святкуванням окрім Києва і Львова міста східних регіонів держави – Донецьк, Маріуполь і Луганськ. Увічнити ім'я Квітки Цісік допомогли

б не тільки музичні заходи на кшталт міжнародного пісенного конкурсу, а також проведення науково-практичних конференцій, найменування вулиць у Києві та Львові, а, можливо, ще й відкриття пісенного саду в місті Лева.

Один із авторів концептуального проекту «Співочої вулиці» імені Квітки Цісік Остап Гром розповів про впорядкування алеї видатного сопрано у Львові, навпроти школи № 54, де функціонує її музей. «За основу концепції ми взяли режисерський пульта у студії звукозапису, що символізує період найбільшої продуктивності роботи співачки – 1970–1980-ті роки, – повідомив він. – Використали графічний рисунок, який нагадує пристрій із висоти пташиного польоту. У кам'яні паралелепіеди-лавочки, схожі на бігунки, вмонтовують відтворювачі звука. Сідаючи на них і натиснувши на одну з кнопочок, люди чути будуть композицію з репертуару Квітки Цісік».

Проводити концерти, присвячені нашій героїні, дозволить сцена, на якій зведуть пам'ятник виконавиці. Так втілять її мрію про концерти на історичній Батьківщині.

Продюсер Світлана Степаненко та режисер Анастасія Харченко поділилися наміром створити кінопам'ятник видатній дочці українського народу. Вони вважають: важливо, щоб фільм показали не лише в нашій країні, а й в інших.

Квітка Цісік померла від раку молочної залози. Тому ще однією метою відзначення її ювілею стане придбання пересувного маммографа для гірських районів Галичини.

Святкові заходи також привернуть увагу до рідної мови українських громад по всій Земній кулі.

Нашого цвіту, як кажуть, по всьому світу. Одна з мисткинь, із якою асоціюють українську співочу культуру за кордоном – справжня Квітка – Цісік. Отож бажаємо усілякої підтримки ентузіастам, які докладають зусиль, щоб ми більше дізналися про видатну співачку.

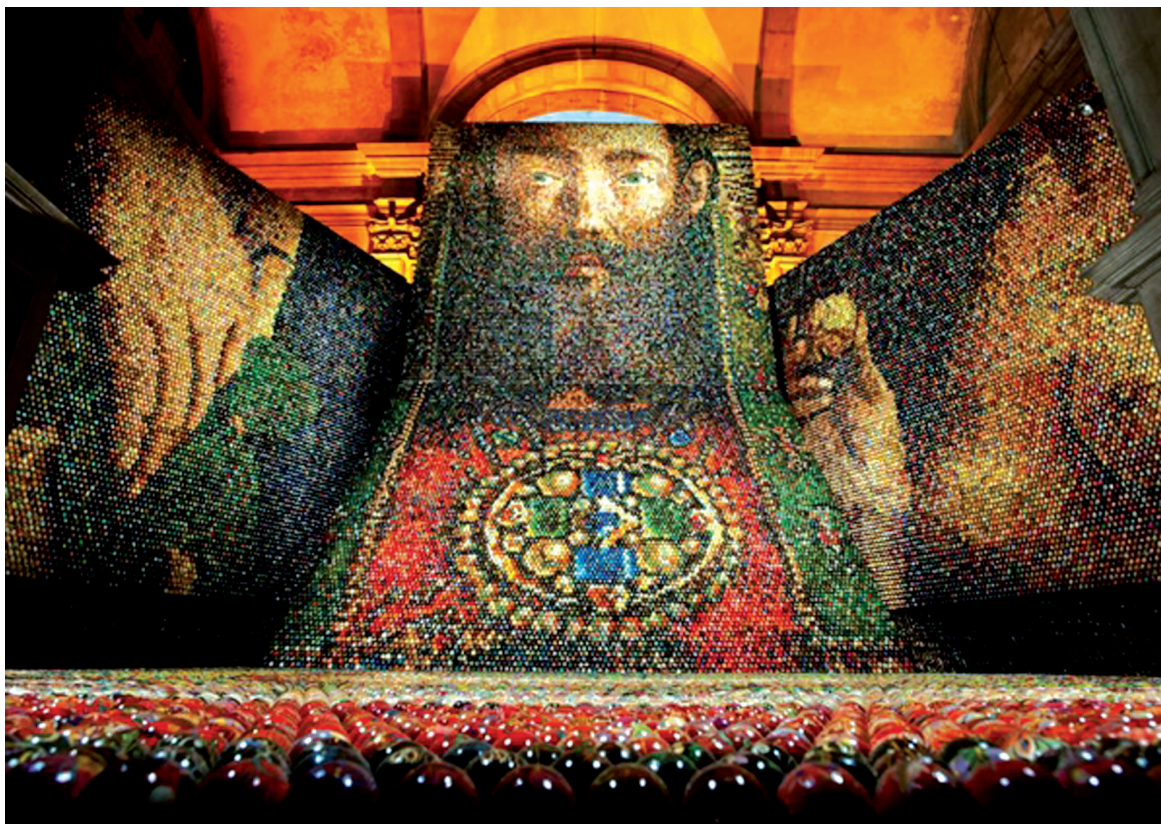
Світлана СОКОЛОВА

Дорога до храму Оксани Мась

За підтримки Міністерства культури та Київської міської державної адміністрації на Софійській площі у центрі Києва відбулося урочисте відкриття грандіозної – заввишки з восьмиповерховий будинок! – арт-інсталяції «Віттар націй» художниці Оксани Мась. Київська прем'єра стала початком національного виставкового туру «Віттар націй», спів-організатором якого виступив Музей історичної спадщини «Платар».

Глядачів вразило дійство з використанням звукової та світло-інсталяцій у супроводі лауреата премії ім. Лисенка Національного ансамблю солістів України «Київська камерата» під керівництвом народного артиста України Валерія Матюхіна. Втім, багато хто, приїхавши на Софійську площу, аби помилуватися монументальною інсталяцією «не без моралі», наступного дня дістали можливість особисто долучитися до її створення. Адже біля «Віттаря націй» відбулася акція «Створюємо український фрагмент «Віттаря націй»». За кілька годин кожен бажаючий намалював на дерев'яних фрагментах свої переживання і мрії. Елементи, розписані на Софійській площі киянами і гостями міста, увійдуть в основу створення окремого українського фрагмента грандіозного арт-об'єкта «Віттар націй».

Напередодні офіційного відкриття свій творчий внесок у «Віттар», що містить зображення як бажань, так і гріхів, зробили й українські зірки. У ресторані Ciro's Pomodoro Kiev відбулася акція «Зірки підтримують проект «Віттар націй» у

Оксана Мась: «Виставковий тур «Віттар націй» – це мій подарунок країні та людям, які повірили в мене і стали співавторами цього проекту. Мені дуже хочеться, щоб роботу, якій я віддала багато фізичних і душевних сил, побачили мої співвітчизники. Адже це проект, який об'єднує людей усіх вірувань та національностей навколо високої ідеї відродження душі. Думаю, що проект буде цікавий усім, хто захоче зрозуміти і долучитися до нього».

рамках всеукраїнського туру «Віттар націй» художниці Оксани Мась. Серед запрошених гостей були: співаки Олег Скрипка,

Андрій Кравчук, Василь Бондарчук, переможниця проекту «Голос країни» Ілларія та скрипаль Василь Попадюк. Поп-стар з величезним інтересом взяла участь в акції та зобразили на дерев'яних фрагментах свої послання світу, свої мрії, надії і побажання. Сама художниця Оксана Мась провела невеликий майстер-клас із розпису і створення елементів інсталяції і надала знаменитим гостям повну свободу творчості. Всі малюнки виявилися позитивними. Олег Скрипка розмалював дерев'яне яйце, основний елемент арт-інсталяції, синьо-жовтими кольорами, прокоментувавши, що це кольори благополуччя і багатства, і саме цього він бажає українцям. Андрій Кравчук

зобразив міст, як символ дружби, а Василь Бондарчук намалював величезне любляче серце.

Серією «київських» акцій безпрецедентний за масштабом і задумом твір сучасного мистецтва «Віттар націй» було вперше представлено у Східній Європі. Висота інсталяції в Києві становила 22 метри, а ширина 38 метрів. Композиція складалася з 15 фрагментів і більш ніж 200 тисяч яєць із деревини. І це тільки частина задуманого художницею твору. Завершена робота представить собою масштабний арт-об'єкт з 302 панелей, загальним розміром 92x134 метри. Розписані усіма бажаючими основи будуть зібрані в загальний небачених масштабів твір і представлені як його українська,

російська, італійська, французька складові. Після завершення світового туру «Віттар», за задумом його авторки, символізуватиме квінтесенцію сучасного Світового Духу.

Мешканці та гості столиці мали змогу насолоджуватися грандіозним видовищем протягом трьох днів, з 11 по 13 травня, після чого розпочався національний виставковий тур «Віттар націй». Фрагменти віттаря будуть встановлені на центральних площах найбільших міст України. Вже в червні їх побачать в Одесі та Ялті. Пізніше в Дніпропетровську, Харкові, Донецьку, Львові та Запоріжжі. А потім на інсталяцію чекають у Росії – принаймні, у Москві та Санкт-Петербурзі.

Прототипом інсталяції «Віттар націй» став проект «Post-vs-Proto-Renaissance» – найбезпрецедентніший і великомасштабний, на думку журі та преси, проект 54-ї Венеційської бієнале (2011). Проект від України «POST-VS-PROTO-RENAISSANCE» став лідером глядацьких симпатій і найбільш обговорюваним у світових ЗМІ.

Твір Оксани Мась відтворює Гентський віттар – шедевр епохи Відродження братів Ван Ейк. На окремих дерев'яних елементах, у формі яєць, з яких створено віттар, зображені людські пристрасті, бажання, надії та мрії. У розпису дерев'яних деталей брали участь мешканці 42 країн – від ув'язнених до ченців, від дітей до пенсіонерів. Таким чином, уже сьогодні він об'єднав у творчості близько 100 000 людей. На думку художниці, кожного, хто захоче і спробує зрозуміти цей твір, чекає трансформація душі та світогляду.

Позитивні фарби Христини Куріци-Циммерман

У Музеї сучасного мистецтва України відкрилася персональна виставка відомої української художниці з Відня Христини Куріци-Циммерман. Мандрівка стежками життєтворчості нашої співвітчизниці – чергова в рамках проекту «Арт-емігранти».

«Таких художників Малевич називав кольорописцями чи спектралістами. Бо працюють вони ясними відкритими кольорами сонячного спектру. Український художник Пальмов ніби про Христину сказав: «Вона розіграє велике кольорове дійство», – написав у своїй передмові до чергової виставки на Батьківщині пані Христини легендарний мистецтвознавець Дмитро Горбачов.

«Я поділив би її композиції на дві категорії:

1 – це чіткі великоформатні прямокутні виаскравлені площини. На полотні під назвою «Лишилося два маленьких білих

трикутники» ці площини, ніби граючись, перекидають кольори одне через одне, часом ховаючись за великими чорними завісами. З тим, щоб раптом відкрити глядачеві втішну таємницю: за чорними декораціями живе сліпуче сяйво, яке являє себе у вигляді незатьмарено білих трикутників.

Кольори попарно вальсують у просторі тих полотен: синє з жовтим, червоне з зеленим, біле з чорним. Ритміка і характер тієї хореографії розкуті і гармонійні. Деякі твори («Імпресіон») не раз якось невловно перегукуються з таким геніальним різновидом селянського декоративного мистецтва як клаптеві килимки і ковдри, на яких чи під якими так затишно відпочивати...

2 – другий різновид живописної матерії Христини це геометричні фігури, перевтілені у, сказати б, пластичні тіла м'якої органічної форми. Ці мінливі, тремтливі кольористі смуги

обіймають одна одну, переплітаються, сиплючи одна на одну блискучі переливчасті пелюстки. В одній з картин – «Квіти геліконії» – бачимо справжню метаморфозу: абстрактні форми, підкоряючись законам художньої еволюції, стають подібними до ліан чи ірисів. Геометрія

обернулася на флористику», – зазначає він.

До речі, саме зараз пан Дмитро готує до друку великий, дуже очікуваний знавцями та просто поціновувачами мистецтва, альбом «100 років українського абстракціонізму». Христина Куріца посяде там гідне

місце. Сама ж художниця каже про свою творчість так:

«Я завжди виділялася своїм індивідуальним стилем, не була послідовницею жодної мистецької школи. Я виробила свій власний стиль, який є похідним від мого таланту, і має елементи абстрактного мистецтва і конструктивізму, а також підбору і поєднання чогось нового. Програмно я називаю своє мистецтво як «новий позитивізм», який заснований тільки на естетиці і передає красу, радість і гармонію. Це вираз мого особистого позитивного ставлення до життя. Мої картини композиційно довершені, однак, імпульсивні і спонтанні. Через форму виражається чуттєвість.

Акцент робиться тільки на колір і його інтенсивність. Твір я підписую тільки тоді, коли бачу досконалість композиції».

Сторінку підготувала
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Дракон, що охороняє кіноскарби

Французькому поету, драматургу і кінорежисеру Жану Кокто належать слова: «Кіноархів – це дракон, що оберігає наші скарби».

Твердження знаменитого француза безумовно стосується і нас, працівників Національного центру Олександра Довженка, особливо нині, коли розпочався рік Дракона. Зберегти духовний кінопотенціал України сьогодні є надзавданням і держави, і самих кінематографістів.

Що стосується нашого кіноархіву – Національного центру Олександра Довженка, то, на мій погляд, сенс його існування якраз і полягає в тому, щоб зберегти духовний кінопотенціал України. Якщо порівнювати нас із Держфільмофондом Росії, то, звичайно, наш кіноархів – дитя, адже його створено всього трішки більше десяти років тому.

Робота по становленню нашого колективу йде за трьома напрямками.

Перший – наукова робота з історії кіномистецтва України, проведення різних кінозаходів та видання кінокаталогів тощо.

Другий – накопичення фонду кінофільмів.

І, нарешті, третій – збирання архівних фондів, грубо кажучи, всякого кінодобра, що не на півці. Ось про цей, третій, напрям і піде мова далі.

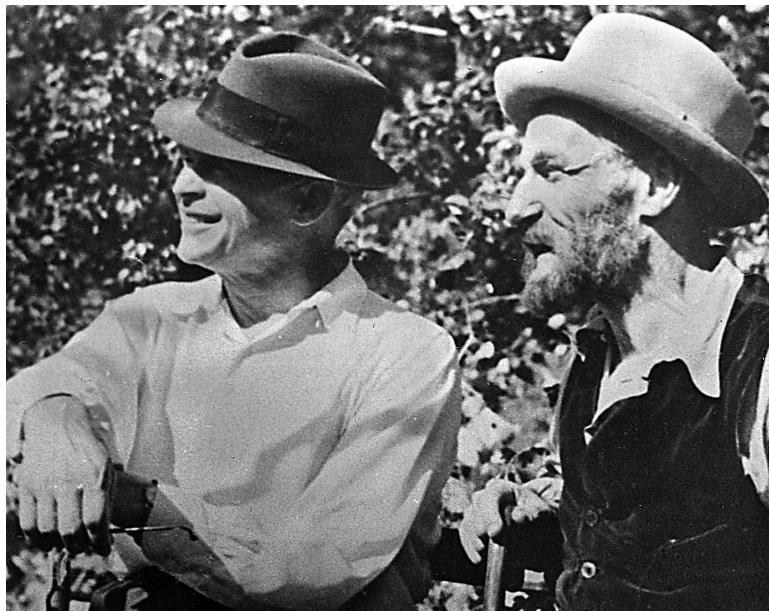
Що ж це таке – архівні фонди, які ми збираємо.

Насамперед, це особисті архіви кінематографістів, нині суцільних, і тих, хто вже пішов у вирій: рукописи літературних кінотворів – заявок на створення фільмів, літературних та режисерських сценаріїв тощо. Для кіноархіву все важливо і цікаво: негативні і позитивні зрізки з фільмів, кіноафіші чи кіноплакати, вирізки з публікаціями про фільми чи кіномитців, навіть, іменні запрошення на творчі вечори в Будинок кіно тощо. Особливу цінність складають фотографії, на яких відображені кіномитці чи кінопроцес, тобто фотокадри з фільмів чи репортажні фотографії зі знімальних майданчиків. Думаю, всім зрозуміло, що кіно чи фотозображення – це відбиток певного періоду нашої історії і кіно, зокрема.

Без фотографій неможливо видати жодного кінокаталогу, тому створення фонду фотоінформації є одним із головних напрямків нашої роботи.

Серед уже одержаного архівного масиву є дві речі, особливо дорогі нам: це рукописи Олександра Петровича Довженка.

Один із них був в архіві Володимира Пилиповича Ляховицького, режисера «Київнаукфільму». Це клопотання Олександра Петровича про тарифікацію асистента режисера Ляховицького другим режисером фільму «Мічурін». До речі, в документі йдеться, що Ляховицький

Кадр з фільму «Мічурін». 1948 р.

працював з Довженком ще до війни, на Київській кіностудії, під час зйомок фільмів «Арсенал», «Іван» та інших.

Другий рукопис передав нам колишній музичний редактор газети «Культура і життя» Михайло Іванович Головащенко.

Це відомий з публікацій лист Олександра Петровича до Президії Спілки письменників України, в якому він просить допомогти йому з житлом у Києві. Однак досі ніхто не мав оригіналу тексту, навіть у Музеї О. П. Довженка на кіностудії його імені була представлена лише копія цього листа, написаного Олександром Петровичем за місяць до смерті.

Десятки років зберігав М. І. Головащенко рукопис великого режисера і письменника України і ось подарував нашому архіву на вічне зберігання. Спасибі йому за велику добру справу! Сьогодні особистий архів Олександра Довженка складає близько 200 одиниць зберігання. Місяць тому завдяки щасливому випадку його поповнили 87 негативів на 35 мм фотоплівці із зображенням кіномитця.

У невеликому за обсягом архіві знаменитого українського кінорежисера, кінодраматурга і скульптора Івана Петровича Кавалерідзе також є дві раритетні речі. Це – кіносценарії фільмів «Коліївщина» і «Прометей», датованих відповідно 1932 та 1934 роками. Їх подарувала архіву Оксана Левчук, дочка корифея українського кіно Т. В. Левчука.

Серед найбільших особистих архівів потрібно назвати архів знаменитого режисера науково-популярного кіно Фелікса Соболева, який передала нам його дружина Неллі Олександрівна. А це близько 300 одиниць зберігання, без перебільшення надзвичайно цікавих для істориків кіно, кінознавців і, безумовно, для створення майбутнього Музею кіно України.

Багатий архів ми отримали і від Василя Васильовича Ілляшенка, кінодраматурга, письменника і кінорежисера Національної кіностудії художніх

фільмів ім. Олександра Довженка. Це і творчі заявки, і літературні та режисерські сценарії, і п'єси, поетичні та прозові твори, що належать його перу тощо. На особливу увагу заслуговує його книга «Історія українського кіномистецтва», видана завдяки гранту Президента України. Автор подарував її разом з рукописом, де є багато авторських правок.

Великий внесок у справу поповнення фонду особистих архівів зробила і кінознавець Алла Євгенівна Жукова, передавши кіноархіву 40 ретельно відібраних папок з різними матеріалами, що стосуються 20–30-х років минулого століття, найменш опрацьованого кінознавцями періоду вітчизняної історії кіно.

Фактично весь особистий архів віддав нам кінорежисер, заслужений діяч мистецтв України Олександр Ігорович Муратов: 152 одиниць зберігання. У більшості випадків, це справи фільмів, починаючи від перших «Біля Крутого Яру» (кіностудія ім. М. Горького, 1960) та «Наш чесний хліб» (Одеська кіностудія, 1964), до речі, обидва зроблені у співпраці із Кірою Муратовою, і таких знакових кінокартин, як «Явдоха Павлівна», «Стара фортеця», «Гуси-лебеді летять», «Любаша», «Танго смерті», «Геть сором», «Вальдшнепи». (Всі створені на кіностудії ім. Олександра Довженка).

Принагідно хочу розповісти цікаву історію архіву кінорежисера студії «Укркінохроніка» Миколи Полікарповича Лактіонова-Стезенка. Запускаючи у роботу над повнометражним фільмом про голодомор в Україні, він звернувся до людей через пресу з проханням розповісти, як це було. У відповідь на його ім'я, на студію, надійшло три мішки листів. І не тільки з усіх областей України, а із Кубані, Сибіру, Далекого Сходу та інших регіонів Росії, куди зла недоля занесла українців, і де вони рятувались від голоду. Автори найяскравіших оповідей стали героями кінострічки. Вийшло вражаюче кінополотно народних страждань, яке режисер

так і назвав: «33-й... Свідчення очевидців». Частина цих листів – сповідей звідусіль колишнього СРСР і передав нам кінодокументаліст.

Іншу частину, вийшовши незабаром на пенсію, опрацював і видав книгу «Смак трави».

Назву й інші фонди, з яких формується наш архів.

Насамперед, це фонд службових архівів, який поповнюється матеріалами державного органу управління кінематографією України, кіностудій та Національної Спілки кінематографістів України.

Уже зібрано значний фонд монтажних аркушів, в якому на сьогодні зберігається понад 800 назв художніх, документальних та науково-популярних фільмів як вітчизняного, так і зарубіжного виробництва. Поступово ми поповнюємо цей фонд, іноді самі виготовляючи монтажні аркуші методом ксерокопіювання.

Наступним назву бібліотечний фонд. У ньому зібрані такі комплекти журналів, як «Искусство кино», «Советский экран», «Новини кіноекрану», «Кіно-театр», «Кіно-Коло» та багато зарубіжних кіновидань. Зібрано великий комплект кінокаталогів з усього світу, більшість з яких нам передала дирекція Міжнародного кінофестивалю «Молодість», очолювана Андрієм Халпахчі (близько 800 назв).

Кілька слів про фонд відеозаписів. Його сформовано, в основному, за рахунок відеокасет, зібраних дирекцією МКФ «Молодість» за багато років його існування практично з усього світу.

Окремі зібрання відеозаписів кращих фільмів минулих років (радянського періоду) ми отримали в дар від Держфільмофонду Росії. Іноді кінематографісти передають нам копії кінофільмів, які роками зберігались десь під ліжком, на антресолях або й на дачах.

Кінокопії ми, звичайно, приймаємо і передаємо до відділу фільмофонду, як правило, зазначаючи в актах передачі, що фондоутворювачі, тобто кінематографісти, які передали нам кінокопії фільмів, мають право скористатися ними в будь-який час безкоштовно.

Досить великий за обсягом і фонд образотворчих матеріалів, пов'язаних зі створеннями в Україні фільмами. На сьогодні в цьому фонді зібрано близько 800 макетів діафільмів – казок, які колись були створені на студії «Укркінохроніка» та кіностудією «Рось». Великий архів образотворчих матеріалів ми отримали від Української студії анімаційних фільмів (малюнки, ескізи, мальовані кадри на целулоїді тощо), який ще потребує опрацювання. До речі, під час цьогогорічних різдвяних свят фонд поповнився фоторепродукцією в старовинній дерев'яній рамі до фільму «Спартак» турецького

кінорежисера Мусін – бєя Ертугрула (1926 р., Одеська кінофабрика ВУФКУ), який, на жаль, не зберігся. Розшукав і отримав цей унікальний кіноекспонат заступник генерального директора Національного центру Олександра Довженка Іван Васильович Козленко згідно Договору дарування від одеського любителя кіностаровини Леоніда Павловича Станіславського.

Створили ми і фонд фонозаписів. Спочатку записували на диктофон значні події, що проводились Спілкою кінематографістів за участю нашого кіноархіву, наприклад, творчі вечори чи вечори пам'яті видатних кіномитців, круглі столи чи конференції, а згодом вирішили планомірно записувати на аудіокасети спогади кінематографістів про свій шлях у кіномистецтві, про студії і час, на який їм випало творити, щоб зберегти для майбутнього голося хоча б якоїсь частини провідних кінодіячів.

На сьогодні в цьому фонді вже нараховується більше 230 фонозаписів.

І, нарешті, останній наш фонд, який ми досить умовно називаємо фондом кіновиробництва. Тут зібрано зразки знімальної кіноапаратури, освітлювальні прилади, апаратура для звукозапису, фотокамери, експонетри і т.п. речі. Часом це якісь пристрої для кінозйомок. Наприклад, є серед цього добра бокс для проведення підводних зйомок, який колись самі сконструювали і виготовили талановитий режисер науково-популярного кіно Альмар Серебренніков та кінооператор Едуард Губський.

Є тут і ляльки – герої анімаційних фільмів.

Безумовно, всі ці речі згодом стануть експонатами майбутнього Музею кіно України.

То ж ми запрошуємо всіх, хто вже дозрів до можливості передати архіву всі чи частину своїх припорошених пилом кіноскарбів, знайти дорогу до Національного центру Олександра Довженка, що знаходиться в місті Києві на вулиці Васильківській, 1, в Голосієво (територія колишньої Київської кінокопіювальної фабрики), або ж зателефонувати нам за тел. (044) 201–65–74.

Тоді ми самі знайдемо до Вас дорогу і будемо старанно зберігати ваші кіноскарби для майбутнього.

Петро ЯРОВЕНКО,
заступник начальника відділу архівних фондів та історії кіно Національного центру Олександра Довженка

ВІД РЕДАКЦІЇ:
З публікаціями найбільш цікавих матеріалів з архівних фондів Національного центру Олександра Довженка читачі зможуть ознайомитись на сторінках «КіЖ»

Володимир Кузнецов та Любов Трояновська у виставі «Таїна буття» Т. Іващенко. Київський Театр на Подолі

Ніч у музеї

Багата і змістовна експозиція Національного музею літератури України, що знаходиться в центрі Києва, відображає розвиток української літератури від XI сторіччя до наших днів. У Музеї зберігаються унікальні стародруки, так, наприклад, є перша друкована книга слов'янськими літерами «Апостол» Івана Федорова, рукописи, прижиттєві видання різних письменників, фотографії, особисті речі. Загалом у Музеї зібрано понад 80 тисяч експонатів.

Музейні зали розташовані в пам'ятці історії та архітектури

XIX ст. – головному корпусі колишньої Колегії Павла Галагана (архітектор О. Шилле) – колись елітного учбового закладу міста. В бібліотеці Колегії, інтер'єр якої розроблено італійськими майстрами і який майже повністю зберігся, працював під час приїздів до Києва в 1885 і 1886 роках Іван Франко. В колегіальній церкві Св. Павла, в цьому приміщенні нині знаходиться перший зал експозиції Музею, Іван Франко у 1886 році вінчався з Ольгою Хоружинською. Отож, духом творчості та життя великого Каменяра простір Музею літератури, можна сказати, пронизаний

особливо. Тому, логічно, що відзначаючи Всесвітній День музеїв, за традицією це свято вже кілька років проходить у столиці під девізом «Ніч у музеї», заступник директора з наукової та освітньої роботи Раїса Сеннікова запропонувала, щоб ця «Ніч» була присвячена Іванові Франку. І організувала зустріч з акторами Київського Театру на Подолі Ларисою Трояновською та Володимиром Кузнецовим, які й постали в цих пам'ятних стінах в образах Івана Франка та Ольги Хоружинської.

У Театрі на Подолі протягом десяти років йде вистава

за п'єсою Тетяни Іващенко «Таїна буття». В ній ідеться про непрості, болючі стосунки подружжя Франків, про титанічну працю Франка-письменника, громадського діяча, філософа, про його світлу і вразливу душу, що все життя прагнула любові. Драматург у цій дуетній п'єсі зуміла відтворити духовний всесвіт велета духу, але й показала Франка живою людиною, чоловіком, з усіма проблемами, які випадають на долю людини, розповіла його родинну історію так, щоб він став близький і зрозумілий глядачам. Зіграти цілу виставу в залі Музею було непросто, тож актори зробили своєрідну літературну композицію за текстом п'єси. Драматична частина супроводжувалась українськими піснями і грою на бандурі у виконанні Надії Боянівської.

Наче спрацювала машина часу, що перенесла присутніх у роки, коли Ольга Хоружинська познайомилась у Києві з Іваном Франком, коли чекала від нього листів і дочекалася освідчення. Хоружинська-Трояновська і Франко-Кузнецов стали перед вітварем... А може, на тому самому місці, де стояли справжні Франко і Ольга тут у

церкві колись?.. Актори емоційно й переконливо передали атмосферу їхніх родинних стосунків, протиріччя поглядів на життя та сім'ю. Пронизливо звучали слова про хворобу й душевні страждання, про ті миті, коли Іванові «тричі являлася любов...», але не до Хоружинської – справжніх почуттів до дружини не було. Були обов'язок, порядність і дружба. А їй так хотілось кохання.

Лунко розносилися слова акторів залю Музею, уважно спостерігали за тим, що відбувається, письменники з численних портретів. Глядачі відчували тієї ночі в Музеї велику драму життя Івана Франка, генія, який написав стільки, скільки, здається, одній людині не під силу, а жив так, що й поховати його не було в чому.

Виходячи з Музею, подивилася на портрет Івана Яковича. Він спокійно й трохи сумно спостерігав, здалося, що засумував від почутого і ще раз пережитого. Але все ж таки, попри всі трагедії та негаразди, то було велике життя! І пам'ять про Франка живе, в слові, на екрані, на театральній сцені.

Алла ПІДЛУЖНА

Нова прописка «Веселих Ведмежат»

Прем'єрна вистава «Веселі Ведмежата» М. Поліванової, яку здійснив на сцені Київського академічного театру ляльок головний режисер народний артист України Юрій Сікало у співдружності з головним художником – Миколою Даньком та композитором – народним артистом України Володимиром Губою, – стала чудовим подарунком маленьким глядачам. На превеликий жаль, сучасних п'єс, розрахованих на такий вік, обмаль, і тому театр, думаю, що не тільки наш, вимушений звертатися до класики.

Ця вистава, в якій діють виключно ляльки, за жанровим прочитанням – комедія характерів, а за стильовою ознакою тяжіє за усіма своїми параметрами до лубка. Її відрізняє наїв, безпосередність, дуже виразні характери, що разом і утворюють атмосферу справжнього лялькового свята.

Маленькі ведмежатка – Тон (артисти Д. Драпіковський та Ю. Хетчиков) та

його сестра Топка (артисти Г. Задерей, В. Огородня, А. Хижняк) – мабуть уперше у своєму юному житті залишаються без родинної опіки. Їхні Дід (артисти Ю. Фарафонов та С. Боковенко) і Баба (артисти Л. Чубинська та заслужена артистка України Л. Ясиновська) для того, аби зробити онукам подарунки – вирушають на базар. І для дитлахів настає СВОБОДА! Проте вони ще не готові до неї і тому потрапляють у кумедні ситуації (гра з мильними бульбашками, катання на гойдалці, атака бджіл, невдала рибалка, яка закінчується тим, що Топка, не вмюючи плавати, попадає в холодну воду...)

Ці й решта інших пригод стають справжнім уроком пізнання навколишнього життя, в якому існують свої правила і закони, за якими і слід жити, щоб стати особистістю!

Ілля ПОВОЛОЦЬКИЙ
Фото надані театром.

Зустрічі під «Харківським бузком»

У Харкові відбувся IV Міжнародний кінофестиваль короткометражних фільмів «Харківський бузок». Відкриваючи кінематографічне свято, голова Харківської облдержадміністрації Михайло Добкін сказав:

– Фестиваль уже став традиційним і досить популярним, бо кількість країн, представників яких беруть у ньому участь, постійно збільшується. Професійне журі принципово оцінює представлені роботи, а популярні гості створюють йому відповідну ауру, і це додає авторитету кінофоруму.

Цього року учасниками кінофестивалю стали кінематографісти з України, Росії, Литви, Польщі, Німеччини, Франції. Почесний президент фестивалю – відома французька кінозірка Мілен Демонжо, завжди залюбки приїздить до Харкова для того, щоб всебічно посприяти залученню до кіномистецтва талановитих і неординарних фахівців. Цього року французька кінозірка завітала не одна, а з колегою «по цеху» Аленом Делоном.

– Ми раді тому, що Харків, як Київ і Одеса, перетворю-

Михайло Добкін відкриває фестиваль

ківцям про історію мультиплікації та візуальних ефектів як в Україні та СРСР, так і США. Відкрив завісу таємничості над секретами створення спецефектів до таких культових фільмів, як «Хижак», за який у 1987 році він отримав приз Американської кіноакадемії «Оскар», а також «Стирар»,

Членам журі фестивалю, до складу якого увійшли: режисер, сценарист, народний артист Росії Володимир Фокін, декан театрального факультету Харківського національного університету мистецтв імені Івана Котляревського, заслужений працівник культури України Галина Ботунова, акторка Мілен Демонжо (Франція), заслужені артисти Росії Людмила Гладунко і Борис Токарев, завідувач кафедри телебачення Київського національного університету культури і мистецтв Роман Ширман, кінокритик Володимир Миславський, довелося переглянути близько двох десятків стрічок.

Гран-прі фестивалю виборов фільм «Glasgow» польського режисера Петра Субботки. У фільмі розповідається про польського хлопчика, котрий вважав, що його батько гравець відомого шотландського футбольного клубу «Селтік» з Глазго і мріяв з ним зустрітися.

У номінації «Краща операторська робота» нагороджений Патрік Бєро (Франція) за фільм «У носі». Фільм «Я могла б бути вашою бабусею» Джоуль Катрін і Бєрнара Тангі (Франція) переміг у номінації «Кращий сценарій». Як «Краща режисерська робота» відзначена стрічка «Зникнення» Бертоша Круглика (Польща). «Кращими документальними короткометражними фільмами» названі «Ельза і Олаф» Юлії Соловйової і Євгена Местечкіна (Німеччина), «Томатл: хроніка кінця світу» Луїса Брюсена (Франція). «Кращим ігровим короткометражним фільмом» визнано кінороботу «Отче наш» Маріуса Івашевичуса (Литва).

Диплом фестивалю одержав фільм «Новорічна інтермедія» харків'янина Бориса Шустермана.

Володимир СУБОТА, власкор «Культури і життя» м. Харків

Ален Делон і Мілен Демонжо

ється на місто, знане у світовому кінематографі. Отож, усе робитимемо, щоб фестиваль «Харківський бузок» розвивався і завойовував усе більше прихильників, – сказала на відкритті урочистостей віцепрем'єр-міністр України Раїса Богатирьова.

Традиційно кінозірки залишають відбитки своїх долонь на Алеї почесних гостей фестивалю «Харківський бузок» у Саду імені Тараса Шевченка. Цього разу в присутності багатьох харків'ян Ален Делон залишив на згадку спочатку гіпсовий відбиток долонь, з якого згодом буде виготовлений металевий зливковий.

Свято кіно в Харкові тривало кілька днів. Паралельно із конкурсним показом відбувалися майстер-класи відомих діячів кіно. Видатний фахівець з кіноспецефектів харків'янин Юджин (Євген) Мамут розповів кінематографістам-почат-

«Матриця», «Куди приводять мрії». Крім того повідав про сучасні особливості створення спецефектів та зйомочного процесу фільмів у США, поділився інформацією про останні технологічні новинки у цій сфері.

Також свій майстер-клас провела відомий графік, майстер мультиплікації, художник-постановник анімаційних фільмів, власниця студії «Animagic» (США), харків'янка Ірина Борисова.

У рамках фестивалю відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки на одному з будинків Харкова, де працював Йосип Тимченко – винахідник, котрий «оживив» фотокартинки. Таким чином він на два роки раніше за братів Люм'єр винайшов кіноапарат. Уже 9 січня 1894 року в Москві на з'їзді вчених винахідник продемонстрував перший знятий ним фільм.

Євген Мамут

НОВИНИ

У ТРУСКАВЦІ ПЕРЕМІГ «ОДИН»

З 16 по 20 травня в курортному місті Трускавець Львівської області проходив третій Міжнародний кінофестиваль «Золота пектораль».

Туристична перлина Заходу на п'ять днів перетворилася на кінематографічну столицю України. Зірки кіно представляли стрічки з понад десяти країн світу. Загалом було переглянуто 33 стрічки.

Пальму першості і Гран-прі фестивалю отримав російський документальний фільм «Один» режисера Олеси Фокіної. Історія про легендарного російського мультиплікатора Юрія Норштейна підкорила глядачів та журі своєю щирістю, що пронизувала до сліз. «Таких людей, як Юрій Норштейн, на світі залишилось дуже мало, – розповіла журналістам режисер Олеся Фокіна. – Спілкуючись з цією особистістю, розумієш, що це надлюдина, яка все життя ставить перед собою надзавдання. При цьому Норштейн залишається дуже скромною людиною, яка не впускає у своє життя. Мені пощастило, що він дозволив зазирнути в його непростий світ».

В останній момент головну грошову премію кінофестивалю в розмірі п'яти тисяч доларів члени журі поділили між стрічкою «Один» та фільмом молодого українського режисера Олега Сенцова

ТРУСКАВЕЦЬКИЙ
МІЖНАРОДНИЙ
КІНОФЕСТИВАЛЬ
16 - 20 травня, 2012

«Гамер», який було визнано кращим у категорії «повнометражне ігрове кіно».

У категорії «документальне кіно» найкращою визнано грузинську стрічку «Чи є там театр?» Нани Джанелідзе, а першу сходинку в короткому метрі журі віддало німецько-українському творінню «Історія Леоніда» режисера Райнера Людвігса.

Несподіванкою для гостей та й самого переможця стала нагорода в номінації «Внесок у розвиток кінокультури», отримана Андрієм Лопушанським.

Після вручення нагород до уваги глядачів була запропонована четверта частина серіалу Костянтина Стогнія «Картина крейдою».

Після офіційної частини закриття третього Міжнародного Трускавецького кінофестивалю відбувся сольний концерт **Злати Огневич**.

Кінофестиваль «Золота пектораль» започаткований 2010 року відомим журналістом і телеведучим Костянтином Стогнієм та меценатом Андрієм Лопушанським. Другий кінофестиваль проходив у червні 2011 року. Уже тоді в ньому взяли участь кінематографісти з десяти країн світу загальною кількістю 200 стрічок. Гостями кінофестивалю були такі відомі зірки як Лев Дуров, Богдан Бенюк. Головний приз Другого Міжнародного кінофестивалю отримала стрічка «Дот» режисера Анатолія Матешка про Велику Вітчизняну війну.

Хоч на цьогорічний, третій, кінофестиваль «Золота пектораль» прибули не всі заявлені зірки та гості, він став значною культурною подією регіону і країни.

Надія ПАСТЕРНАК

«Без Грузії – платан я без коріння, Без України – ясен я без крони»

Травень подарував світові красиву творчу людину – дипломата, поета, перекладача, літературознавця Рауля Шалмовича Чілачава, про якого розповідь нашого кореспондента.

ДЕНЬ ПОЕЗІЇ – ЦЕ ТОДІ, КОЛИ ПИШУТЬСЯ ВІРШІ...

Цьогорічний всесвітній день поезії подарував мені зустріч і знайомство з неймовірно цікавою людиною – Раулем ЧІЛАЧАВОЮ. Грузин, який їхав до України на два роки, а затримався до сьогодні. Грузин, який блискуче вивчив мову Шевченка й чотири десятиліття тому дебютував збіркою «Саповнела – квітка щастя» у видавництві «Молодь». Сьогодні – це грузинський поет, перекладач, публіцист, доктор філології, дипломат, який живе й трудиться в Україні. Про себе в одному із сонетів «Первоцвіт любові» він пише так: «Без Грузії – платан я без коріння, Без України – ясен я без крони».

У затишній залі київської книгарні «Є» видавництва «Український письменник» презентувало видання поезії та перекладів Рауля Чілачава «Світло самотньої зірки».

– Власне для мене День поезії тоді, коли пишуться чи читаються вірші, а ще краще – коли сприймаються, – говорить Рауль Шалмович. – А тут ще й астрономічне рівнодення... А ще: вихід книжки збігається з деякими датами в моїй особистій творчій біографії. Рівно сорок років тому у видавництві «Молодь» вийшла моя перша книжка в перекладах українських поетів. Там, щоправда, були й вірші, написані українською мовою. Книжка вийшла з передмовою Івана Драча, вже на той час класика. І вже тоді Іван Федорович визначив мій подальший творчий шлях в Україні. Отже минуло 40 років. І ось ці дві книжки – це певний доробок. Одна з книжок – вибрані поезії

Рауль Шалмович Чілачава

та переклади з грузинської моїх друзів та колег. Друга книжка написана українською та переклади класиків грузинської поезії. Для оформлення книжок використані малюнки Ніко Піросмані «Олені» та Ладі Гудіашвілі «Весна» (власне, учня Піросмані).

Когорта українських письменників у різні часи перекладала поезії Рауля Шалмовича. За підрахунками автора, починаючи від Миколи Бажана – це 12 авторів.

– Звичайно, я не вважаю себе українським поетом, – щиро зізнається Рауль, бо це було б надто для мене. Я всім кажу, що я є грузинський поет, який ще вміє віршувати українською мовою. Мене запитують про подальші переклади грузинських класиків українською мовою. З часом усе менше можливостей, але в найближчу пору плануємо пропагувати грузинську поезію.

ПИСЬМЕННИК МАЄ ПИСАТИ ПРО ТЕ, ЩО ДОБРЕ ЗНАЄ

Я захищався на тему: «Порівняльне літературознавство: українська література в

науковця з такого студента не буде. Треба щоб у вас самих визріла тема. Треба знати, що ви хочете досліджувати, про що хочете писати... Взагалі є така думка, що і письменник, і науковець повинен писати про те, про що знає дуже добре, або про те, про що ніхто нічого не знає. Ось такі два моменти.

ПОСЛИ ПРИХОДЯТЬ І ЙДУТЬ, А ЧІЛАЧАВА ЗАЛИШАЄТЬСЯ

Призначення послом у Латвію відомого поета і перекладача інтенсифікувало літературні та культурні зв'язки відразу кількох народів. Рауль Чілачава не тільки швидко вивчив латиську мову, а й узявся за переклад на українську та грузинську віршів двох класиків – Яніса Райніса та Аспазії (і це – у вільний від напруженої роботи в посольстві

Шалмович. Я сів за стіл і думав над тим, як моя доля склалася, і що я тут роблю: грузинський поет, який поїхав у відрядження до Києва, а з Києва його послали до Риги. І чи не є я якийсь там перекотиполе без племені... Я щоразу хотів докопатися: хто я і чого хочу? Таким чином народилася книжка «Безстрокове відрядження». Власне, я й досі розглядаю своє перебування в Києві, виправдовуючись, так би мовити, перед самим собою. Бо свого часу Тбіліський університет мене направив для вивчення української мови та літератури на два роки, а відкликати назад забув. А я людина горда: сам не повернувся і ось досі перебуваю у відрядженні. За цей час Україна відрядила мене в іншу державу. Зараз я частіше думаю про своє коріння, про те, як склалося моє життя. Насправді в Україні мені пощастило знати всіх класиків та й сучасників. Я пишаюся тим, що був у близьких і дружніх стосунках з родиною Миколи Бажана, Івана Драча.

ДЕ ПОРУЧ – СМУТОК І НАДІЯ...

– У поезії Рауля Чілачава, звичайно, найвиразніше видно два струмені – грузинський та український, хоча вона живлена далеко не лише цими двома джерелами, – пише в передмові до книжки Іван Драч. – Та потужна пульсація рідного грузинського джерела спроможна наситити вибагливі поетичні смаки. Світ, Всесвіт б'ються в його живих рядках – шал, пристрасть, темперамент, так, здавалося б, загальнообов'язковий для поета східного, обов'язковий у його найбільш позірному, видимому варіанті, в поезії Чілачава живе в глибинах, його пристрасті притишені тактом стриманості. Він – поет уважний, весь у спостережності свого розгалуженого чуття, він досліджує кожен порух своєї вразливої душі...

Київська Софія живе в його душі поряд з Кашветі і Гелаті, він пізнає своїм коренем корінь народу, якому належить його глибинна закоханість.

Поет, мов бавиться, так легко жонглює ритмами «бабусиної корови» та кенгуру, яка захотіла, то й римувється з рідною Курою, тішиться лексикою двох прегарних мов, навчаючи нетямущих грузинської («як просто хліб, то кажем «пурі», як із сиром – «хачапурі», та слів у мові так багато, що їх не знає навіть тато»). Ось так різножанрово виступає поет.

Раулю Чілачаві є чим пишатися: стої книжок. Море друзів. А він уміє берегти й цінувати дружбу. Рауль Чілачава любить людей і життя: «Лине життя. Ми йдемо – і не знані нам строки».

ПРИНАГІДНО

Рауль ЧІЛАЧАВА. Народився в селі Чітацкарі Зугдідського району Грузії в родині лікаря. Із золотою медаллю закінчив Дзвелі Абастуманську середню школу і вступив на факультет журналістики Тбіліського державного університету. У 1967–1970 роках стажувався в Київському державному університеті імені Тараса Шевченка, де вивчив українську мову й літературу. Займався поетичною творчістю, перекладацькою, науко-дослідницькою і громадською діяльністю в галузі українсько-грузинських взаємин.

Рауль Чілачава – доктор філологічних наук, професор, академік Академії національних і соціальних відносин Грузії та академії «Фізисі», почесний доктор Академії наук Латвії, заслужений діяч мистецтв України. Член спілок письменників України, Грузії і Латвії, Міжнародної асоціації письменників і публіцистів, член Спілки театральних діячів України.

З 1992 року Рауль Чілачава на державній службі. Був заступником міністра України у справах національностей, міграцій та культур, заступником голови Державного комітету у справах національностей та міграції, професором Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова, Національного університету культури і мистецтв, завідувачем кафедри української та іноземних мов Київської державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Удостоєний звання й золотої медалі «Подвижник грузинської культури», лауреат премії імені Г. Табідзе, М. Рильського, В. Винниченка, А. Чака, Міжнародної премії імені М. Вульфсона.

Обіймаючи посаду Надзвичайного і Повноважного Посла України в Латвії (2005–2010), видав тринадцять книжок. Це – поезії, переклади, нотатки, афоризми, публіцистика.

Рауль Чілачава нагороджений орденом «За заслуги» (Україна), орденом Честі (Грузія), орденом Трьох зірок (Латвія), орденом Преподобного Нестора Літописця (Україна).

контексті світової». В тому числі і грузинська поезія в українських перекладах.

До сьогодні не вважаю себе класичним науковцем, який тільки сидить в архівах, у бібліотеках і гризе, так би мовити, граніт науки. Я є людина більш практичного плану. Дисертації писав не заради дисертацій. А це ось доречно пригадав такий собі випадок. Певний час викладав у вузах. Так ось, підходять до мене студенти й просять: «Підкажіть мені тему. Про що писати?» Я одразу ж роблю висновки, що

час). Коли вийшла ошатна збірка «Триколюбне сонце» – та ще й трьома мовами! – авторитет посла України піднявся дуже високо. А були ще ж видання нових перекладів Олександра Чака та Ояра Вацїетіса, було видання латиською мовою антології сучасної української поезії, був розкішний тримовний «Витязь у тигровій шкурі» Руставелі...

– Хочу сказати, що коли перебував у Ризі в дипломатичному відрядженні, скористався нагодою, що там узимку дуже довгі ночі, – розповідає Рауль

Рауль Чілачава і кореспондент «КіЖ» Людмила Чечель

СПРОБА САМОЗВІТУ

Не брав... Не мав... Не виїздив...
Не чув... Не знав... Не зустрічався...
Не закликав: «Навіки слава!»
Не божеволів: «Диво з див!»

Не нагородив, не набув,
На відданість не присягався,
Ні перед ким не гнувся, не слався...
Ні, ні... Самим собою був!

«НЕ УБИЙ!..»

Відміняється свято, призначається бій,
А на устах – молитва й благання: «Не убий!»
Відміняється щастя, призначається плач,
Дерчить розбите серце, неначе той деркач.
Відміняються ночі, відміняються дні,
Відміняються друзі, і ми – в самотині.
Ліворуч – тьма, праворуч –
чорна твань,
А навпростець – пожежа і дим розчарувань.
Нам зав'язали очі і кинули у бій,
А на устах – молитва й благання: «Не убий!»

ЧОРНИЙ ЯЩИК

Моє невшісне покоління,
Я не знайду для тебе слів.
В болоті вклякли по коліна,
Роздягнені, голодні, злі.

Нас кинули напризволяще,
Ні звуку жалощів згори.
Ми – наших буднів чорний ящик,
Ми знаєм, як літак згорів.

Нас загубили і згубили,
Ми наче є і нас нема.
Пітьмою вкрився простір білий,
Не відгукнеться ніч німа.

І тільки сум і плач про роки,
Що з них будяччя лиш зійде.
Де зараз всі вожді, пророки.
Прапороносці наші де?!

СКОВОРОДА

Сказав Григорій Савич Скворода,
Що світ ловив його і не спіймав.
Ще б пак – в запасі він безсмертя мав,
І хлюпала йому жива вода.

Без нагород, без лаврів, без посад,
Він сам ловив свій власний дивосвіт,
І де б не був, скрізь проростав услід
Божеественних пісень квітучий сад.

НА ДНІ ПЕЧАЛІ

На самоті з журбою, наодинці,
На дні печалі, на самому денці,

Живу як тінь загиблї байдарки,
Беруть на кпин Офелії, ба й Д'Арки,

Бо згинув світ, в якому варто жити,
Скрізь варта – варта в полі, варта в житі,

І на поверхні, і на самому денці
Ночей – печаль... З них народився день цей.

УКРАЇНСЬКИЙ СОН

Я український бачив сон,
Не сон, а диво дивне:
Пташак з причілка в унісон
Співав горластий півник.

Бував барвисто пишний гай,
І все довкола мліло,
А я, немов козак Мамай,
Грав на бандурі вміло.

Неподалік мій вірний кінь
Ту давню думу слухав,
Й козацьких щабель передзвін
Йому тривожив ухо.

І синьо півники мені
Всміхалися за тином...
Був українцем я в тім сні,
Насправді ж – був грузином.

СОНЕТИ

Первоцвіт любові
Киянин я... Вже скоро двадцять років.
Здається часом – тут одвіку жив,
Де я пройшов чимало рубежів.
Де я зробив до тебе перші кроки.

Живуть в мені і житимуть уроки
Учителів, братів, товаришів.
Я проти них, їй-право. Не грішив.
Весь пройнятий любов'ю в світ глибокий.

Спасибі всім за мудрість, за поради,
За доброту, неспокій і горіння,
За днів моїх смарагдові корони,

За те, що путь не треба обирати.
Без Грузії – платан я без коріння.
Без України – ясен я без крони.

УРОК ГРУЗИНСЬКОЇ

Для вас це, може, смішнувато,
Бо по-грузинськи «мама» – тато.

«Ку» – буде чапа-черепаха,
А «шаві чіті» – чорна птаха.

Як просто хліб, то кажем «пурі»,
А як із сиром – «хачапурі».

Тих слів у мові так багато,
Що всіх не знає навіть тато.

ПОРОМ

Ви зачекайте, пане трохи... Тут – пором,
Тут є закон – проходить по черзі.
Побавтесь люлькою, погортайте Чейза
(Він славно чеше так не гусячим пером).

Поромник стріне вас, як мудрий пілігрим,
Ще з вами залюбки по чарці вип'є ром.
Дарма що в переддєнь в корчмі пропили грим,
А то були б для нас чудовим ви П'єром.

НЕТИПОВИЙ ТИЖДЕНЬ

Горів суботній день, недільний теж горів,
А понеділок – звір лежав і лапи грів.

Вівторок виглядав, що зробить середа.
Четвер, мов рятівник, волав, як сирота.

А в п'ятницю – кінець: биття вокзальних кас
Й ридання в мікрофон Патрисії Каас.

ПРО ПЕРШІСТЬ

Надівайте корони і йдіть...

Павло Тичина

Я тут не перший, ну і слава Богу.
На тих, на перших, кину погляд збоку.

Спинюсь на мить, почую їхню мову,
Як прагнуть всі жадану віть пальмову.

Ще й постаті зухвалі розрізную,
Хтось затіває бійку, хтось – різню.

Ні, не дійду я до такого стану
І першість так виборювати не стану.

МОВЧАННЯ РУСУДАН

1154 року грузинська царівна

Русудан вийшла заміж за київського
князя Ізяслава Мстиславовича

Історичний факт

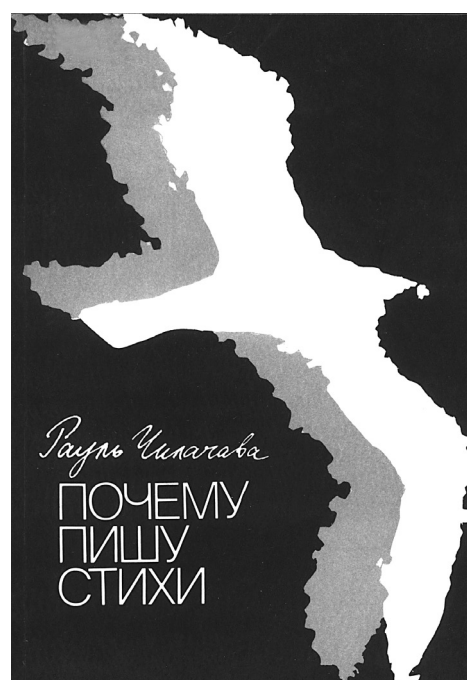
Царівна у задумі
Мовчала, та, клянусь,
Мені здалося, кличе:
«Сюди, на Русь!.. На Русь!»

І я примчав на поклик.
Крізь пелену століть,
Вона ж, моя царівна,
Зажурено стоїть.

Вона не знає мови,
Хоч гопки скач і плач!
Та я її порадинок,
Та я – її тлумач.

Промов, промов, грузинко,
Бодай-но пару слів,
Щоб голос твій гортанний
Котився по Русі.

Аби діла державні
Довести до ладу.
Ти говори, як вмієш,
А я перекладу!

ОРЕЛ НА КАВКАЗІ

Споконвіку Прометея
там орел карає

Тарас Шевченко

Орел нас карати
Ще хоче чи ні?
Ще прагне напитись
Він кров'ю Чечні?

Горить, палахкоче
Відважний аул.
Брат брата шукає,
Гукає: «Ау!»

Карателів плем'я
Несе щодоби
Спустошення, горе,
Мій краю, тобі.

Хай Бог допоможе,
Врятує Кавказ.
Бо гори Кавказу –
То світу каркас.

ДОДОМУ

Полтава... Харків... Далі – на Донбас...
І через Дон – до рідної оселі,
Де в спогадах всі юні та веселі
І з білих скель виблискує топаз.

Промчуся я шляхами давніх літ,
Якими доля стрімко пролетіла.
Я – син землі, яка мене зростила,
А не якийсь бридкий космополіт.

Ту землю я не те що не лишив,
Не те що з нею в снах не розлучився –
Я в неї віри й мужності учився,
Вмирав і воскресав і знову жив.

Живу й тепер... Дарма що часоплин
Давно вже заповошив мої скроні,
Але летять, летять шалені коні
Й домчить мене додому хоч один!

ПРОРОКИ

О Боже мій, це ж скільки, скільки років
Жили отак – без тебе, без пророків.
Тепер – усі пророки... Та й донині
Їх все одно нема на Батьківщині!

ДУМКА

Коли я думаю на самоті,
Що нерідко-таки буває скрутно,
Хочу втішити себе:
«Хтозна, скільки людей на світі,
Нещадніших за мене!»
Це, можливо, справді й так.
І коли так, тим більше
Має мучити мене думка,
Що мало втіх в такій думці.

ІІ

На мініатюрні надгробки
Схожа бруківка. І коли
Прогулюються по ній,
Хочу гукнути: «Що ви робите, люди,
Ви ж ступаєте на чийсь пам'ять!»
І, мов хлопчисько, котрий маму
Загубив серед натовпу, втуплюся
В безтурботного перехожого,
в якого
ніколи не майне подібна думка.

САПОВНЕЛА

Коли літо вмирає і сивіє небо,
Коли полем пролине вересневий промінь,
У Колхиді блакиттю розцвітає квітка,
Наче спомин любові у забутім серці.

Я шукаю на кручах, при дорозі ранковій
Синій спалах сонця в листі саповнели.
І вірю: не зрадить, не покине радість
Нашу світлу долю, наші чисті далі.

Коли літо минає і сивіє обрій,
Я вертаюсь щоразу на дідівську землю.
Розквіта саповнела в осінньому лісі,
Наче щастя до мене простягає руки.

СИНЯ ПТАШКА

Полюби мою правічну мову,
Полюби мої фортеці сизі
І по слідах золотого руна
Блукай в лісах Колхиди!
А я на березі Дніпра
Зачекаю синю пташку.
Вона прилетить.

з 28 травня до 3 червня 2012 року

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua

Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)

- 29 – П. Чайковський «Лускунчик»
 30 – Дж. Пуччіні «Манон Леско»
 31 – П. Чайковський «Спляча красуня»
 1 – Дні культури Азербайджану в Україні. Концерт
 2 (12.00) – Концерт студентів Української академії танцю ім. С. Лифаря
 2, 3 (19.00) – Одноактні балети «Клас-концерт». «Radio&Juliet» **прем'єра**

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua

Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)

- 3 (12.00) – Г. Квітка-Основ'яненко «Шельменко-денщик»
 3 (19.00) – І. Франко «Перехресні стежки» **прем'єра**
Камерна сцена імені Сергія Данченка
 29 – «Голгофа» (за Лесею Українкою)
 31 – І. Франко «Увертюра до побачення»
 1 – Е. де Філіппо «Я – спадкоємець» **прем'єра**
 2 – Ф. Достоєвський «Сон смішної людини» **прем'єра**
У приміщенні театру
 30, 31 – О. Островський «Остання жертва» (гастролі Московського художнього театру ім. А. П. Чехова)
 1, 2 – А. Чехов «Вишневі сад» (гастролі Московського Художнього Театру ім. А. П. Чехова)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua

Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)

- 28 – Д. Патрик «Дивна місіс Севідж»
 31 – А. Чехов «Вишневі сад»
 1 – А. Касона «Дерева помирають стоячи»
 3 – Р. Куні «Занадто одружений таксист»
Нова сцена
 1 (20.00) – Н. Птушкіна «Пізанська вежа»
 2 (18.00) – «1001 пристрасть, або Дрібниці життя» (за А. Чеховим)
 3 (18.00) – Т. Дорст «Справжній чоловік на початку тисячоліття...»
Сцена «Під дахом»
 28 (20.00) – Ф. Заїмоглу, Г. Зенкель «Чорні діви»
 3 (20.00) – І. Бауершіма «JULIA@ROMEO.com» («Norwey. Today»)
У приміщенні театру
 29 – Д. Фріман «Люкс для іноземців» **прем'єра**
 30 – Дж. Стейнбек «Про мишей і людей» (вистави Театральної компанії «Бенюк і Хостікоєв»)

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ
І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua

Проп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)

- 29 – Е. Ростан «Сірано де Бержерак»
 30 – В. Набоков «Лоліта»
 31 – М. Фрейн «Глядачі на виставу не допускаються!»
 1 – К. Рубіна «Вся повинен подзвонити»
 2 – О. Островський «Не все котів масиця...»
Мала зала
 29 – М. Коляда «Дні пролітають зі свистом...»
 30 – А. Крим «Дзвінок з минулого» **прем'єра**
 31 – Л. Піранделло «Трохи вина, або 70 обертів»

Вільна сцена

www.vilnascena.kiev.ua

Вул. О. Гончара, 71, тел. 486-80-40

- 1 (20.00) – «Щуролов» (за О. Грінном)
 2 (19.00) – «Безхребетність» (за І. Лаузуном) **прем'єра**

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ

www.operetta.com.ua

Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30 (каса)

- 30 – Ф. Легар «Весела вдова»
 31 – В. Ільїн, В. Лукашов «За двома зайцями» **прем'єра**
 1 – І. Поклад «Таке єврейське щастя»
Театр у фойє
 2 – Ж. Оффенбах «Звана вечерея з італійцями»
У приміщенні театру
 29 – Він – моя сестра **прем'єра**

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua

Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)

- 31 – Н. Дубіна (за І. Нечуєм-Левицьким) «Кайдаші»
 2 – Р. де Вос «Поки мама не прийшла»
Камерна сцена
 29 – М. Шизгал «Любофф!»
 1 – Яр. Стельмах «Синій автомобіль»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua

Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16

- 2 (12.00) – М. Римський-Корсаков «Казка про царя Салтана»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛИПКАХ

www.tuz.kiev.ua

Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19

- 30 (18.00) – О. Уайльд «Привид замку Кентервіль» **прем'єра**

- 31 (12.00) – А. Ліндгрен «Чарівна Пеппі»
 1, 2 (19.00) – В. Шекспір «Сон літньої ночі» **прем'єра**
 3 (12.00) – Г.-Х. Андерсен «Принц і Принцеса»

Мала сцена

- 30 (12.00) – К. Драгунська «Догоридригом»
 1 (12.00) – С. Козлов «Зеленими пагорбами океану»
 2 (11.00) – Т. Власова «Велосипед із червоними колесами»
 3 (11.00), 17 (11.00, 13.00) – О. Несміян «Ти особливий»
 3 (19.00) – А. Курейчик «Обережно, жінки!»

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akademypuppet.kiev.ua

Вул. М. Грушевського, 1-а, тел. 278-58-08

- 2 (12.00) – Г. Усач, С. Єфремов «Троє поросят»
Вистави для дорослих
 2 (19.00) – М. Старицький «За двома зайцями»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.puppet-theater.kiev.ua

Вул. Миропільська, 1, тел. 513-15-00

- 2 (11.00) – М. Шувалов «Кіт у чоботях»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛЕСО»

www.koleso.teatr.kiev.ua

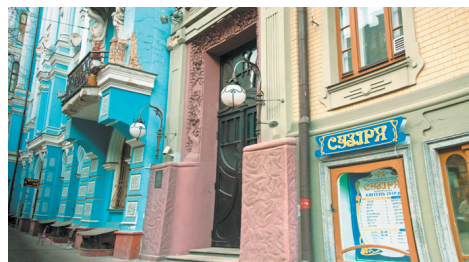
Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22

- 31 – Ж. Ануї «Генерали у спідницях»
 2 – «Пристрасті пана Г.-П.» (за Оленою Пчілкою)
 3 – «У Києві на Подолі, або «Где ві сохніте бельйо?»
Камінна зала
 30, 1 – Р. Шиммельпфенніг «Золотий дракон» **прем'єра**

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА
МАЙСТЕРНЯ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»

www.suzirja.org.ua

Вул. Ярославів Вал, 14-б, тел. 272-41-88

- 28 – Е.-Е. Шмітт «Оскар – Богу»
 29 – К. Абе «Жінка у пісках»
 30 – В. Винниченко «Момент кохання»
 31 – Ж.-Ж. Брікер, М. Ласег «Те, що приховують французи» **прем'єра**
 1 – Б. Окуджава «У Барабанному провулку»
Мікросцена
 Вул. Ярославів Вал, 16
 30 – В. Сигарев «Депо північне»
 1 – Х. Левін «Холостяки і холостячки» **прем'єра**

ТЕАТР ПЛАСТИЧНОЇ ДРАМИ НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.ktpd.ho.com.ua

Вул. Шовковична, 7-а, тел. 253-93-83

- 31 – «Дон Гуан. Пантоміма для розумників» (за О. Пушкіним)
 2 – «Маленький принц» (за А. де Сент-Екзюпері)

НОВИЙ ТЕАТР НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.newtheatre.kiev.ua

Вул. Неміровича-Данченка, 5, тел. 285-65-50

- 1 – «Salida Cruzada – 8 кроків танго»

КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР «АКТОР»

www.teatr-aktor.kiev.ua

Вул. Велика Житомирська, 40, тел. 362-50-50

- 30 (19.00) – О. Гельман «Лавка»

КИЇВСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР «БРАВО»

www.teatr-bravo.kiev.ua

Вул. Олеся Гончара, 79, тел. 486-40-22

- 29 – Ж. Марсан «Успіх? Скандал? Тріумф!!!»
 30 – Дж. Патрик «Дорога Памела, або Як вбити стареньку»
 31 – В. Шукшин «Хлюпніть чаклунства!» **прем'єра**

НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК
ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

www.organhall.kiev.ua

Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86

- 28 – І. Харечко (орган)
 29 – Тріо «Равісан», І. Іщак (контртенор), з. а. В. Тимець (кларнет), Г. Бубнова (орган)
 30 – Ансамбль класичної музики імені Б. Лятошинського, П. Гасьор (диригент) Данія, з. а. Г. Нужа (віолончель), В. Балаховська (орган)
 31 – Б. Біллетер (орган) Швейцарія
 2 – 3. а. М. Ліпінська (меццо-сопрано), І. Іщак (контртенор), з. а. Буряті Л. Реутова (ф-но), В. Балаховська (орган)

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua

Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)

- 28–30 травня – XXI Міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону» (див. окрему афішу)
 31 – Ансамбль «Дивограй», з. а. В. Матюшенко (сопрано), О. Табуліна (меццо-сопрано)
 2 – Академічний симфонічний оркестр НФУ, Тіне Тінг Хельсет (труба) Норвегія
 3 – Концерт «Грай, моя бандуро!» до 75-річчя від дня народження н. а. бандуриста і диригента н. а. М. Гвоздя

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ «УКРАЇНА»

www.palace-ukraine.kiev.ua

Вул. Велика Васильківська, 103, тел. 247-23-16

- 3 – Вечір пам'яті н. а. Миколи Мозгового

МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

www.icca.kiev.ua

Вул. Інститутська, 1, тел.: 279-15-82 (каса)

- 30 – Проект «12 мюзиклів»
 1 – Даниель Лавуа та Жулі Зенатті
 3 – Україна має талант

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua

Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)

- Нова програма «Шик, блиск, краса»

Примітка.

У репертуарі можливі зміни

«Десь-колись не за горами високими, не за морями глибокими, а в стольному граді Києві жили-були...»

Цими словами, добре знайомими з дитинства, починається майже кожна казка. Цими казковими словами назвали свою потужну науково-мистецьку акцію, яка відбулася 12 травня 2012 року, поважні фольклористи й народознавці – працівники кафедри фольклористики й Центру фольклору Інституту філології відомого на весь світ Київського Національного університету імені Тараса Шевченка. І вшосте присвятили її світлій пам'яті відомого українського фольклориста, поетеси, вченої – казкознавця, фундатора, першого завідувача кафедри фольклористики, професора Лідії Дунаєвської.

До казкової назви і місце обрали казкове – усі заходи в рамках науково-мистецької акції «Жили-були...» відбувалися в Центрі народознавства «Мамаєва слобода». Науковці та мистецтвознавці зі всієї України, запрошені на наукову конференцію та концертну програму, від'їхавши всього кілька зупинок тролейбусом від станції метро «Шулявська», занурювалися в атмосферу козацтва, сільського побуту, здавалося, що тут, у слободі, що в центрі великого мегаполіса, і повітря, як у селі, і птахи співають голосніше. Усі

Жили – були...

фольклористи було і залишається: творити науку про народну творчість з великою любов'ю до людей, до рідної землі, до життя. На цьому і стоятимемо!» – наголосила пані Олена. Родзинкою цьогорічної імпрези, як було наголошено п. Оленою, став фольклорний фестиваль, куди були запрошені фольклорні колективи бага-

Україною положення Європейської хартії регіональних мов та мов етноменшин. «Ця позитивна акція сприятиме підтриманню шляхетного іміджу України у світі, як демократичної Держави, котра твердо стоїть на шляху повернення до спільних європейських цінностей», – ще раз наголосила Олена Івановська.

Після слів – привітань поважних гостей – проректора КНУ ім. Т. Шевченка В. Шевченка, директора Центру Української культури і Мистецтв С. Долеско, директора Центру народознавства «Мамаєва слобода» К. Олійника – почалося справжнє казкове дійство. На честь представників народів – учасників фестивалю старовинні козацькі гармати дали салют, і у супроводі почесної козацької кінної варти відбулося розгортання одного з найбільших у світі Українських державних прапорів площею 900 кв. метрів. Весь центральний торговий майдан Мамаєвої слободи заповнили учасники наукової конференції, музиканти-фольклористи і просто відвідувачі скансену – всі хотіли долучитися до українського прапора. Видовище насправді було напрочуд емоційним і святковим: люди, співаючи щирими народними голосами Державний Гімн України, несли на своїх руках прапор, об'єднуючись

таким чином в єдину неділим українську націю.

Цілий день вирувало життя в Мамаєвій слободі. «Жили-були» науковці на науковій конференції: з дуже цікавими доповідями виступали відомі не лише в Україні професор-антрополог Сергій Сегада, доктор мистецтвознавства, член-кореспондент НАН України, етномузиколог Анатолій Іваницький, професор-етнолог Віктор Давидюк... «Жили-були» народні майстри, що давали майстер-класи з народних ремесел, а також демонстрували виставки своїх виробів. Зранку й до сутінків «жив-був» – вирував фольклорний фестиваль: поляки, цигани, білоруси, гагаузи, росіяни, німці, греки, курди, татари демонстрували не лише свій народний спів і танці. Одночасно з музичним фестивалем відбувався й кулінарний: кожен бажачий міг скуштувати український козацький куліш, польський бігус, кримсько-татарський плов, російські щі, молдавську мамалигу, гагаузьку шорпу, мадярський гуляш і ще безліч надзвичайно смачних страв. Протягом фестивального дня учасники імпрези змогли побачити також виступ кращого в Європі кінного каскадерського підрозділу під орудою Олега

Юрчишина, а також надзвичайно цікавий фестиваль етномоди.

Надзвичайно приємно було бачити на цьому науково-мистецькому форумі багато киян з дітками. Відвідувачі скансену з бажанням і якимось дитячим захватом долучалися до майстер-класів з українських народних дитячих ігор і танців, що проводили фольклорна школа «Правиця», дитячий фольклорний гурт «Будимір» з села Хотів Києво-Святошинського району, фольклорний ансамбль «Божичі» та їх «Школа традиційного народного танцю». Дитячий фольклорний гурт «Берегинька» з м. Києва водив весняні хороводи й пускав жайворонків, дитячий фольклорний гурт «Райгородок» Київської школи мистецтв № 2 та їх керівник Сусанна Карпенко в ігровій формі відтворювали календарні наспіви з Поділля і Полісся. «Головне завдання нашого гурту, – сказала п. Сусанна, – в тому,

сьогоденні проблеми, за якими часто й не встигаєш помічати, як стрімко пролітає життя, відійшли навіть не на другий, а на десятий – двадцятий план і звільнили місце в душі для вічного – неповторних українських краєвидів, народної музики, пісні, творчості...

І починалася ця науково-мистецька імпреза казково. Всіх присутніх в Мамаєвій слободі привітали завідувач кафедри фольклористики Олена Івановська. «Вихід фольклористів за межі університетських корпусів – це наша сьогоднішня стратегія. Йти до людей, повертати народу його культурні скарби – це наш обов'язок, наше покликання, наша наукова мета і своєрідна форма звітності. Цьогорічні – Шості міжнародні наукові фольклористичні читання, присвячені професору Лідії Дунаєвській, співпали з 20-річчям кафедри. Пріоритетним напрямком поступу кафедри

твоїх національностей – творчої еліти різних етносів, які упродовж кількох десятиліть, а той століть, проживаючи поряд з українцями на території нашої козацької землі, все ж таки зуміли зберегти традиції своїх предків. Організатори імпрези своєю ініціативою мали на меті підтвердження виконання

щоб в учнів залишалася дитяча безпосередність, щирість і бажання виконувати саме традиційну українську музику». Глядачі щирими оплесками зустріли виступи господарів фестивалю – народного ансамблю української музики «Роксоланія» КНУ ім. Т. Шевченка та його керівника професора Івана Павленка, а також гостей – гурту «Червона калина» села Лука Києво-Святошинського району, відомого в Україні та далеко за її межами фольклорного ансамблю «Крालиця» Київського Національного університету культури і мистецтв та його керівника професора Івана Сінельникова.

Час швидко плинув, гості фестивалю не хотіли розходитися... Гала-концерт на воді (на сцені, розташованій на озері Красавиця, з якого бере початок річка Либідь) учасників фестивалю: українських народних колективів і фольклорних гуртів – репрезентантів етнічних традицій народів, що населяють Україну – став заключною крапкою феєричної казки... Будемо вірити, що, як і в дитинстві, вона буде мати щасливе закінчення. Як сказав один з відвідувачів Мамаєвої слободи: «Після такого свята народної культури, хочеться додати – жили-були І БУДЕМО ЖИТИ!»

Грицик СИНЕЛЬНИКОВ
Фото автора

СМАЧНОГО!

БУЛКА СВЯТКОВА

Колись, аби поласувати здобом, не ходили до магазину, а випікали її самі. Маємо надію, що булка за нашим рецептом буде вам до смаку.

В емальованому посуді склянкою гарячого молока запарити і розтерти 250 г борошна. Коли прохолоне, додати розведені у двох склянках теплою водою 3 ложки борошна та 100 г дріжджів. Коли тісто почне рости, додати 10 жовтків, збитих з 1 стаканом цукру. Вимішувати, додавати борошна стільки, «скільки вбере», посолити. Під кінець вимішування додати 200 г розтопленого масла. Вимішувати, доки вбере масло. Поставити в тепле місце без протягів – щоб підійшло. Виліпити булки, посипати мукою, накрити їх рушником – щоб ще трішки підійшли. А потім випікати та смакувати.

ВІД ДІДІВ-ПРАДІДІВ

«Травень ліси одягає – літо в гості чекає». Природа святкує своє відродження розмаєм трав, буйним цвітінням, багатоголоссям пташиного царства. Травень багатий на хліборобські традиції та весняні забави: ігри, гаївки, веснянки та хороводи. Далі пригадаємо про свята за народним календарем останнього травневого тижня.

25 травня – Єпіфана. Замовляли оселі від блискавок, а домашодців – від грому та грози. Якщо Єпіфан вранці одягає «червоний жупан» – літо буде сухе та спекотне.

26 травня – Гликерії, Лукерії Комарниці. З'являються комарі. Цьогоріч комарники не чекали свого свята – пишуть уже за два тижні.

27 травня – Сидора Огірочника. «Минуть Сидори – минуть і сіверки» (північні вітри). «Теплий Сидор – тепле літо».

28 травня – Пахома Бокогрі. «Прийшов Пахом – запахло теплом».

29 травня – Федора Житника. Кажуть, він суворий тому, що дбає та доглядає за озиминою та яриною.

30 травня – якщо стоїть спека – цього дня просили небесні ворота відкритися, якщо негода – просили сонце зігріти землю.

31 травня – Федота Вівсяника. Закінчують сіяти огірки.

Сьомий тиждень по Великодню, тобто тиждень перед Трійцею, називають Русалчиним (Русальним, Мавським, Кривим). Це – дохристиянське свято переходу від весни до літа, ігрища на

честь бога Сонця, свято квітів. Русалчин великдень припадає на Сухий четвер перед Трійцею. Його ще називають Семиком, тобто сьомим четвергом після Великодня. За легендою, цієї пори русалки полкють на дівчат та парубків, хочуть заманити їх у своє підводне царство або залоскотати до смерті. Щоб не боялися русалок, дівчата в цей час влаштовували на полі в житі спільний обід – «тризну» на честь русалок. Потім розплітали волосся, клали на голови вінки та ходили зі співом по полях та луках – проводили русалок: «Проводили русалочок, проводили, щоб вони до нас не ходили, житечка не ламали та наших дівочок не ловили».

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

25 травня – Священномученика Єрмогена чудотворця. День янгола: **Денис, Герман.**

26 травня – Преподобного Макарія, Мучениці Гликерії, Мученика Леокадія. День янгола: **Олександр, Лукерія, Макар.**

27 травня – Мученика Ісідора. День янгола: **Максим, Микита, Сидір.**

28 травня – Преподобного Іоана Печерського. День янгола: **Дмитро, Пахомій.**

29 травня – Преподобного Феодора Овчаренного. Перенесення мощів Преподобного Єфрема Перекомського. День янгола: **Модест, Охрім, Касян.**

30 травня – Православного Юні Одеського. Апостола Андроника і Святого Іунії. День янгола: **Єфросинія, Андроник, Степан, Євдокія.**

31 травня – пам'ять святих отців семи Вселенських Соборів. День янгола: **Олександра, Андрій, Фаїна, Юлія.**

Підготувала
Тетяна ШНУРЕНКО

ІНФОРМАЦІЯ СЛУЖБИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Шановні наші читачі та передплатники!

У продажу номери журналів «Музика», «Український театр», «Пам'ятки України», «Українська культура», «Театрально-концертний Київ».

До вашої уваги! Попередньо були віддруковані спеціальні випуски журналу «Пам'ятки України», присвячені Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин», Національному заповіднику «Софія Київська», історичному містечку Підгайці. Де придбати випуски журналів ми розповімо вам за тел. (044) 498-23-64.

Надрукований ювілейний 1000-й випуск журналу «Українська культура».

Вийшли з друку чергові випуски журналів «Музика», «Український театр», «Театрально-концертний Київ» з репертуаром на травень. Редакція отримала від друкарні журнал «Пам'ятки України» № 5.

Здані до друку: англomовний варіант журналу «Пам'ятки України» № 5 та журнал «Театрально-концертний Київ» № 6 з репертуаром театрів на червень.

Готуються до друку: журнал «Пам'ятки України» № 6, журнал «Українська культура» № 6.

Всі журнали надійшли у продаж.

Наші видання можна придбати в кіосках «Преса» міста Києва, книжкових магазинах Києва, Львова, Харкова, Одеси, Чернівців, поштових відділеннях Київської області і обласних центрів.

Також всі наші видання можна придбати в редакції.

Передплатники отримують журнали і газети своєчасно. Якщо передплачене вами видання надходить з затримкою – передзвоніть нам.

УВАГА! ПЕРЕДПЛАТА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2012 р. ТРИВАЄ

Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії ви можете за адресою: <http://presspoint.ua>. Така послуга можлива в будь-якій країні світу.

Будемо вдячні вам за пропозиції і зауваження щодо організації передплати і продажу наших видань.

Наші телефони: (044) 498-23-64, моб. 067-394-97-21, 386-56-63.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ТА ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Видання Національного газетно-журнального видавництва в 2012 році будуть виходити з такою періодичністю:

- газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» – щоп'ятниці;
- журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура», «Театрально-концертний Київ» – щомісяця;
- журнали «Музика» і «Український театр» – раз на два місяці.

Передплату на журнали і газети можна оформити з будь-якого місяця у всіх поштових відділеннях зв'язу України.

Газета «Культура і життя»
№ 21 (4489), 25 травня 2012 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»

Видавець: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

Генеральний директор Олеся БІЛАШ

Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

nvu.kultura@gmail.com

Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Друкарня: ТОВ «Видавничо-поліграфічна компанія «Експрес-Поліграф», вул. Фрунзе, 47-б, корп. 2, Київ, 04080; тел. +38 (044) 417-25-93

Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63

Портал <http://uaculture.com>

Передплатний індекс в Каталозі видань України **60969**

Склад Видавничої ради

Олеся Білаш – генеральний директор видавництва; **Віктор Вечерський** – заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей; **Максим Бударин** – заступник директора Департаменту у справах релігій та національностей; **Олена Воронько** – начальник відділу театрального мистецтва Управління мистецтв Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Ольга Дарибогова** – начальник Управління міжнародного співробітництва; **Оксана Іонова** – заступник начальника управління стратегічного

планування культурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Лариса Нікіфоренко** – начальник відділу аналізу та прогнозування соціокультурного розвитку регіонів; **Лариса Лебедівна** – завідувач сектору мовної політики; **Іван Мечков** – заступник начальника управління мистецтв – начальник відділу музичного мистецтва Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Лариса Нікіфоренко** – начальник відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек Управління стратегічного планування культурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Олена Череди́ченко** – завідувач сектору інформаційно-аналітичної роботи та зв'язків з громадськістю Відділу забезпечення роботи Міністра; **Михайло Швед** – заступник директора Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – начальник управління мистецтв;

Віктор Пасак – заступник генерального директора видавництва; **Людмила Гнатюк** – головний редактор газети «Культура і життя»; **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика»; **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ»; **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр».

Дизайн та верстка **Сергія Задворного**

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця

© «Культура і життя»

Наклад 3000
Ціна договірна